RĂICAN IONELA LOREDANA

CREAREA PARTENERIATULUI EFICIENT ÎNTRE GRĂDINIȚĂ ȘI FAMILIE

Lucrare de cercetare științifică

Editura MINI PRINT

ISBN: 978-630-6637-18-8

BUZĂU, 2024

RĂICAN IONELA LOREDANA

CREAREA PARTENERIATULUI EFICIENT ÎNTRE GRĂDINIȚĂ ȘI FAMILIE

Lucrare de cercetare științifică

Editura MINI PRINT

BUZĂU, 2024

Publicație digitală

Editura MINI PRINT

ISBN: 978-630-6637-18-8

Publicație digitală

ARGUMENT

Triada grădiniță-familie-comunitate reprezintă o parte importantă din componența mediului instructiv-educativ în care copilul se dezvoltă și din care își procură informațiile referitoare la mediul în care trăiește și educația pe care o primește. Copilul mic are nevoie de un suport moral care să devină un pământ fertil pentru experiențele sale educaționale, iar acest teren este mediul afectiv securizant ce-l reprezintă familia și mai apoi grădinița și împreună, aceste medii conlucrează la maturizarea și adaptarea cu succes a copilului la școală și în societate.

Multe studii de specialitate arată că grădinița nu poate funcționa într-un mod optim fără implicarea și interesul părinților si nici familia nu se poate descurca în mod corespunzător în creșterea copiilor lor, deoarece este nevoie de un ghid, de un îndrumător, pe care îl găsesc în persoana cadrului didactic, respectiv a educatorului.

Familia reprezintă unul dintre principalii factori de socializare în dezvoltarea copilului, mai ales în perioada copilăriei. Încă din primii ani ai dezvoltării copilului, s-a dovedit că familia are o importanță primordială pentru dezvoltarea psihică a acestuia, fiind de asemenea si o sursă primară de dragoste și afecțiune. Aceasta trebuie să asigure toate nevoile de creștere și dezvoltare, atât fiziologice, cât și psihologice ale copilului, nevoi care condiționează fundamental calitatea achizițiilor psihocomportamentale ulterioare. În cadrul familiei, copiii își dezvoltă aproape toate achizițiile importante de ordin socio-emoțional, cognitiv, atitudinal, fizic, drept pentru care evaluarea contribuției familiei în dezvoltarea copilului față de alți factori, cum ar fi cei genetici și sociali, este dificil de realizat. Astfel, familia reprezintă cea dintâi școală în care copiii învață să se comporte în viață și în societate. Părinții sunt cei dintâi dascăli ai copilului lor pentru că ei îl cunosc cel mai bine încă din prima zi de viață, interacționează și comunică constant, sunt un model de urmat pentru acesta.

Grădinița reprezintă principalul partenerul educativ al familiei, iar noul Curriculum pentru Educație timpurie, pune accent deosebit pe parteneriatul grădiniță-familie, subliniind

importanța implicării acesteia în mod direct prin participarea în luarea deciziilor legate de educația copiilor, prezența lor la activitățile din sala de grupă și la viața grădiniței cu toate manifestările ei.

Parteneriatul dintre grădiniță și familie se bazează pe colaborare, adică muncă în echipă pentru stabilirea si îndeplinerea unei strategii comune de educare a copilului. Implicarea activă a părinților la activitățile specifice grădiniței, creează sentimentul de apartenență la grupul clasei, devin părtași la educație, devin conștienți de rolul pe care îl au în dezvoltarea copilului lor.

Lucrarea este structurată pe doua capitole. Primul capitol se bazează pe parteneriatul educațional, mediul educativ al copilului preșcolar și familia, comunitatea educațională în care trăieste copilul, rolurile profesorului si ale parintelui, iar cel de-al doilea capitol incearcă să identifice icele mai eficiente strategii de intervenție pentru îmbunătățirea si eficientizarea parteneriatului dintre grădiniță si familie

Pentru atingerea idealului educațional este nevoie de conlucrarea familiei și a grădiniței, deoarece copilul își are

începutul în rădăcinile familiei, dar nu poate depăși pragul educațional decât cu ajutorul și sprijinul educatorului. Interesul celor doi factori: familia și grădinița are drept scop principal, dezvoltarea instructiv-educativă și morală a copilului ce va trebui să facă față cerințelor și provocărilor societății.

Dascălul are menirea de a deschide orizontul de interacțiune al părinților în interesul copiilor lor și al întregii grupe, configurând o echipă în care fiecare părinte să se implice atât în educația copilului său, cât și in cea a grupei activând educația prin atașament.

Parteneriatul familie-grădiniță se realizează atunci când fiecare părinte participă la activități ale grupei, cum ar fi proiecte tematice în care fiecare-și prezintă meseria lui, fiecare își ia din timp să pregătească o serbare împreună cu educatoarea, să meargă în excursii, să organizeze evenimente ale grupei în care să-i sprijine pe toți copiii din grupă. Doar așa, copilul se va simți mai important, îi va crește stima de sine și va aprecia mai mult sprijinul familiei sale în viața lui și a celor cu care devine coleg de grădiniță și poate prieten.

Familia, prin participarea ei la viața grădiniței, face copilul să intre în comuniune, contagiune și comunicare eficientă cu grupa de care apaține preșcolarul.

CAPITOLUL I.
PARTENERIATUL EDUCAȚIONAL

I.1.Parteneriatul grădiniță–familie din perspectiva adaptării școlare

Modul cum interacționează părinții, educatorii și profesorii își pune amprenta pe formarea și instruirea copilului. Numeroase studii au demonstrat că o relație bună între aceste instituții ale educației este în avantajul dezvoltării copilului în toate vârstele.

La educarea copilului contribuie, ca instituții bine determinate ale societății, familia, grădinița apoi școala și comunitatea.

În momentele diferite ale creșterii, dezvoltării și devenirii ființei umane, fiecare din aceste instituții sociale are un rol important. Mai mult, astăzi, este determinată nevoia unui parteneriat educațional între acestea, în favoarea unei educații eficiente pentru individ și pentru societate.

Multă vreme s-a considerat că grădinița și școala joacă rolul central și că forme diferite de acțiuni organizate ar putea înlocui familia, care de multe ori nu are aspirațiile sau resursele culturale pentru ceea ce propune societatea. În rezolvarea multiplelor probleme de dezvoltare și învățare, școala dezvoltă o serie de structuri de sprijin în favoarea copiluli și a familiei.

În același timp este nevoie de activități de susținere în afara clasei și de activități de sprijin atât a copilului aflat în situații dificile sau de risc, cât și a familiei și a cadrelor didactice.

Structurile de sprijin ale școlii merg pe linia cabinetelor de asistență psihopedagogică, de consiliere, de rezolvare a unor probleme specifice (cabinete de logopedie și orientare profesională) și a centrelor de resurse pentru familie și profesori. La nivelul acestor structuri se dezvoltă programe specifice de sprijin individualizat și de grup pentru copii, părinți și educatori. Specialiștii care desfășoară aceste activități trebuie să aibe experiență didactică și pregătire specială în domeniul psihopedagogiei.

„Școala de azi nu se poate perfecționa decât evaluând permanent nevoile sale și apelând la structurile de sprijin

care să organizeze, să planifice și să intervină în rezolvarea problemelor mai mult sau mai puțin speciale."[1]

Școala eficientă realizează un parteneriat cu elevul prin valorizarea și respectarea identității sale cu familia, prin recunoașterea importanței acesteia și atragerea în procesul didactic și cu toate resursele educative ale societății pe care le identifică, le implică și le folosește activ. Conceptul care va sta la baza acestei orientări este parteneriatul educațional.

Dacă familia este mediul de dezvoltare al primelor vârste ale copilului, vârste pe care cercetările le dovedesc fundamentale dezvoltării personalității, devine clar că aceasta trebuie sprijinită și nu înlocuită în educația tieneri generații. Și pe parcursul vârstelor școlare, familia rămâne mediul afectiv cel mai viabil de securitate și stimulare.

Grupurile spontane, asociațiile formale și informale, societatea civilă în sine, mass media cu diversitatea de influențe prin reviste, ziare, radio, cărți, televiziune, internet etc.

Școala, singura instituție care își propune planificat și organizat să sprijine dezvoltarea individului prin procesele

[1] Vrăsmaș, Ecaterina., *Educația copilului preșcolar*, Editura PRO HUMANITATE, București, 1999,p.140

de instruire și educație, centrate pe dezvoltarea individului, prin procese de instruire și educație centrate pe procesul de învățământ, simte tot mai mult nevoia să realizeze un parteneriat activ cu familia și cu comunitatea în care se dezvoltă copilul.

Colaborarea dintre grădiniță și familie presupune o cumincare eficientă, o unitate de cerințe și o unitate de acțiune când este vorba de interesul copilului. Ea concepe cele două instituții sociale exprimându-se în schimburi de opinii și în discuții, iar atunci când este vorba de decizii, păstrându-și fiecare identitatea și aportul în mod specific.

H. Henripin și V. Ross (1976) identifică două dimensiuni principale ale implicării reciproce a școlii și familiei în favoarea familiei.

1. Dimensiunea relației părinte-copil, vizând controlul frecvenței, al rezultatelor școlare, al temelor și în general, îndeplinirea sarcinilor și susținerea materială și spirituală a activității didactice a copilului.

2. Dimensiunea relației familie-școală, care se referă la alegerea filierei și unității școlare, precum și la contactele directe ale părinților cu reprezentanții instituției școlare, cadre didactice și administratori. Aceste contacte pot

îmbrăca forma unor întâlniri colective desfășurate în cadrul formal al negocierilor dintre administrația școlară și asociațiile părinților, al reuniunilor de informare a părinților cu privire la conținuturile metodele școlare, orarele claselor, exigențele cadrelor didactice, al lecțiilor deschise pentru părinți, al atelierelor de lucrări practice cu părinții. În cadrul informal, părinții pot colabora cu școala cu prilejul excursiilor, serbărilor, vizitelor, meseor comune etc.

„Termenul de „parteneriat" este bazat pe premiza că partenerii au un fundament comun de acțiune și un spirit de reciprocitate care le permit să se unească. Astfel că pe educatori și pe părinți îi unește dorința de a-i sprijini pe copii, în dezvoltarea lor. Este provocarea lor, aceia de a crea un spirit de reciprocitate, astfel încât eforturile să aibă semnificație pentru toți cei implicați. " [2]

Fericirea maritală, armonia familială, succesul în colaborări anterioare și deschiderea față de ideile altora au fost corelate cu competența parentală în promovarea parteneriatelor (Swick, 1991). Schaefer, în 1985, notă că părinții care au o încredere de sine mai mare au atitudini pozitive, atât în familie cât și în implicarea de tip

[2] Băran-Pescaru,Adina, *Parteneriat în educație*, Editura Libris, 2004, p. 45

educațional. Nu toți posedă însă o semenea competență. Educatorii pot oferi cadrul care să încurajeze dezvoltarea componentelor de parteneriat la părinți. Dezvoltarea capacităților de comunicare, manifestarea unui interes real față de copii, oferirea de răspunsuri constructive, la preocupările părinților, promovarea unei filozofii de lucru în echipă și demonstrarea unei sensibilități față de nevoile părinților și ale familiei reprezintă căi de obținere a succesului în acest domeniu. Lawler (1991) sugera că educatorii să încurajeze părinții să aibă atitudini pozitive prin exemplul dat de ei, adică fiind înțelegători și de încredere.

„Atributele educatorilor, care par a influența pozitiv relațiile cu copiii și părinții sunt: căldura, deschiderea, sensibilitatea, flexibilitatea, încrederea și accesibilitatea." (Comer și Haynes, 1991).

Din punctul de vedere al părinților, caracteristicile dezirabile ale profesorilor ar fi: încrederea, căldura, apropierea, imaginea de sine pozitivă, conducerea eficientă a clasei, centrarea pe copil, disciplina pozitivă, educația și abilitățile educatorilor ca fiind puternic legate de implicarea parentală de succes: atitudini pozitive, planuri active de

implicare a părinților, autoinstruire permanentă, angajare în dezvoltarea profesională și competență personală. (Epstein, 1984; Galins Ky, 1990).

Un parteneriat e un mecanism de sprijin reciproc între familie și grădiniță în care fiecare își prezintă nevoile și aspirațiile și solicită ajutor și participare pentru bunul mers al educației întregului colectiv al grupei de preșcolari.

I.2. Perspective teoretice privind parteneriatul educațional grădiniță-familie-comunitate

„Grădinița este o etapă în cadrul programelor de dezvoltare care are în vedere experiența deja acumulată de copil în mediul familial. De aceea, intervenția educativă din grădiniță trebuie constituită în parteneriat educativ cu familia„[3]

Grădinița e o treaptă superioară în dezvoltarea personalității copilului, iar familia trebuie să deschidă poarta bucuriei copiilor de a merge la grădiniță, apoi la școală. Sunt

[3] Păun, Emil, *Educația preșcolară în România*, Editura Polirom, 2002, pag.63

adesea situațiile în care se manifestă respingere față de școală, atitudini negative ale copilului față de școală, instabilitate relațională.

Multe dintre aceste manifestări sunt cauzate de *influențele mediului de proveniență* (parinti, bunici, frati mai mari). În familie nu este destul de bine pregatit terenul psihologic pentru grădiniță și școala. Unii parinți recurg la a-i ameninta pe copii cu școala (“las’ ca mergi tu la scoala ... vezi tu acolo !“). Astfel apare încă de la început sentimentul de respingere.

Alți părinți sunt preocupați de a-i învăța pe copii să scrie, să citească, să socotească, forțat și greșit, înainte de a merge la scoală. Folosindu-se de cele mai multe ori procedee metodice inadecvate, se ajunge la o respingere a activității școlare de către copii, însoțită de tulburări afectiv-emoționale.

Cei șapte ani de acasă constituie și primul model social cu o mare influență asupra copiilor privind modul lor de relaționare, comportare și de integrare școlară. Stategiile educative la care se face apel în familie determină în mare măsură rezultatele școlare ale copiilor și comportamentul lor socio-moral.

Comportamentul educativ al părinților chiar dacă e bine intenționat poate avea efecte negative asupra copiilor. Sunt părinți supraprotectori care consideră ca școala are o serie de cerințe educative ce depășesc posibilitățile copiilor sau copiii lor fie sunt de o inteligență rară, fie neajutorați, plăpânzi, fragili și trebuie menajați. Această *neconcordanță de cerințe între familie și școală* poate determina o atitudine necorespunzatoare a copilului față de școală.

Pe de alta parte, *mediul școlar* se caracterizează prin o anumită neutralitate afectivă. Învățătorul e mai puțin tolerant decât mama, bunica sau chiar educatoarea, e mai autoritar, cere respectarea a mai multor reguli. Câmpul relațional se amplifică în școala; relațiile cu ceilalți copii se bazează pe reciprocitate și egalitate. Statutul de elev impune noi îndatoriri. În cazul unui copil răsfățat, această schimbare de situație poate fi cu greu acceptată.

Respingerea față de școală, aversiunea față de preocupările școlare pot apărea și ca urmare a neconcordanței între posibilitățile copiilor și perspectivele învățării în școală. Copiii răsfățați sunt hipersensibili. Daca au o nereușită, o constientizează imediat și excesiv. Ei pot fi invidioși pe reușita unor colegi. Aceste dificultăți pot

constitui începuturile unei atitudini de respingere față de sarcinile școlare și în acest caz, dacă părinții sunt interesați și reacționează bine, situația se rezolvă, iar în cazul în care nu sunt preocupați de aceste situații, le ignora, le considera minore, apreciind că pot fi depășite supraestimând posibilitățile copiilor, fie sunt prea indulgenți și solicită prea puțin efort în comparație cu cerințele școlare.

În aceste situații, copiii acumulează lacune în cunostințe, nu sunt motivați pentru eforturi, trăiesc în permanent conflict determinat de „neconcordanța dintre cerințele școlii și rezultatele obținute de ei, de evaluarea rezultatelor de către școala pe de o parte și, părinți pe de altă parte”.[4]

Copiii sunt derutați. Toate acestea exprimă tulburări de atitudini ale copiilor față de școală, la care contribuie mult atitudinea fie temătoare, agresivă sau nepăsătoare a părinților față de rezultatele școlare ale copiilor.

De regulă, copiii răsfățați, când cunosc primele insatisfacții nu le mai place sa învețe, dispare dorința de a cunoaște, evita sarcinile școlare. Se pot chiar simți stresați de situație. Apar dificultățile de adaptare. Ele se

[4] Păun, Emil, *Educația preşcolară în România*, EDP București,2012,pag. 63

caracterizează prin incapacitatea copilului de a se supune unui sistem de cerințe riguroase, prin instabilitate relațională, prin tulburări afective și comportamentale. Pot apărea tensiuni la școală datorită competiției la care ei nu fac față, nu se adaptează. Datorită educației din familie, ei opun deseori rezistență interioară față de școală și măsurile pe care învățătorul le ia. Pe de alta parte, la școală, nefiind răsfățați ca și acasă, ei traiesc o profundă nemulțumire și dezorientare.

În vederea creării condiţiilor optime pentru integrarea copiilor. este necesar ca şcoala, familia şi comunitatea să preia responsabilitatea diferitelor atribuţii pe parcursul stadiilor de dezvoltare ale copiilor. O cooperare bazată pe încredere asigură integrarea lor socială. Rolul părinţilor ca experţi ar trebui recunoscut şi utilizat. Comunitatea poate reprezenta o legătura foarte importantă în acordarea sprijinului între şcoală şi familie. Resursele pot fi utilizate mult mai eficient în cadrul unei cooperări bazate pe încredere.

Grădinița şi familia sunt cei doi piloni de rezistenţă ai educaţiei, iar între aceştia şi comunitate - mediul extraşcolar – extrafamilial, pendulează copilul, obiect şi subiect al

educaţiei. Dacă aceste medii educaţionale se completează şi se susţin, ele asigură într-o mare măsură buna integrare a copilului în activitatea şcolară şi pe plan general în viaţa socială .

Grădinița trebuie să aibă contacte cu toate instituţiile sociale interesate direct sau tangenţial de domeniul educaţiei copilului de vârstă preşcolară şi să stabilească relaţii de cooperare şi colaborare. Ea contribuie la transmiterea moştenirii culturale şi facilitează învăţarea individuală şi colectivă .

Totodată, grădinița face posibilă participarea grupurilor şi colectivităţilor la viaţa publică ,elaborarea şi luarea deciziilor. Schimbul de informaţii favorizează interacţiunea socială şi permite unui număr mare de oameni să ia parte activă la soluţionarea problemelor care îi privesc. Personalitatea educatorului este ”izvorul şi reglatorul” actului educativ. Educatorul va trebui, apreciază Spencer, să–şi arate pe faţă cu vorba şi cu fapta , mâhnirea şi indignarea pentru abateri, bucuria şi satisfacţia în caz de bună purtare. Elevul să nu fie însă lipsit de dragoste, de afecţiune.

În cadrul abordărilor contemporane ale fenomului educaţional se impune tot mai mult implicarea cadrelor didactice în relaţii de cooperare cu părinţii copiilor şi cu alţi factori sociali interesaţi de educaţie. Rolul cadrelor didactice nu se reduce doar la educaţia la catedră sau în clasă, ci presupune o activitate de acest gen în fiecare relaţie cu prescolarii şi familiile acestora, desfăşurând o muncă de dezvoltare, de conducere şi de îndrumare. O relaţie eficientă cadru didactic – părinte presupune, printre altele, o ascultare activă, implicarea familiei în acţiunile extraşcolare ale copilului, cultivarea şi practicarea toleranţei faţă de un punct de vedere diferit.

Comunicarea cadrului didactic cu familia prescolarului se poate face prin:

- Activităţi de informare şi consiliere a părinţilor, care pot fi zilnice după orele de curs;
- Vizite la domiciliu de câte ori e nevoie ;
- Lectoratele cu părinţii – lunar ;
- Adunările comune părinţi – copii;
- Întruniri ale comitetului de părinţi pe clase ;
- Comunicarea prin poşta electronică ;
- Comunicarea prin telefon.

În funcţie de categoria în care se înregistrează părinţii elevului (interesaţi sau dezinteresaţi de tot ceea ce se întâmplă cu propriul copil) cadrul didactic parcurge o serie de etape menite să optimizeze relaţia grădiniță – familie :

- îşi fixează şi întreţine cât mai multe discuţii individuale evitând în cazul celor cu copii –problemă prezentarea în cadrul şedinţelor a rezultatelor şcolare şi absenţelor;

- iniţiază şi menţine o legătură strânsă cu familia copilului şi poartă un dialog deschis şi sincer extins în afara orelor de curs prin convorbiri telefonice ;

- stabileşte şi planifică din timp tematica şedinţelor şi lectoratelor cu părinţii ;

- în cazul elevilor problemă se implică activ în procesul de educare a familiei, ea reprezentând sursa principalelor atitudini greşite ale copiilor. Familia trebuie convinsă că numai acordând timp şi atenţie copilului va putea să-l ajute să depăşească dificultăţile apărute;

- încearcă stabilirea unei legături reciproce, apropiate şi permanente cu părinţii pentru ca aceştia, din proprie iniţiativă, să contacteze cadrul didactic pentru a se interesa de situaţia şcolară a copilului;

- părinţii pot participa alături de cadrul didactic şi de copii la activităţile şcolare şi extraşcolare.

Comunitatea este cea care oferă mediul prielnic pentru desfăşurarea unor activităţi comune:

-Vizite la muzee, expoziţii, participarea la târguri, spectacole ;

-Vizionarea de filme,spectacole ;

-Excursii şi vizite organizate în oraş sau în afara oraşului ;

-Însoţirea elevilor la concursuri şcolare, festivaluri artistice ;

-Simpozioane, seminarii având ca temă relaţiile grădiniță –familie –comunitate.

Dacă se încearcă, pe cât posibil, evitarea unor situaţii precum cele descrise sau corectarea unor tendinţe greşit dobândite de-a lungul timpului, se poate ajunge la o comunicare de succes între părinţii copilului şi dascălii săi.

Valoarea educaţiei creşte într-o lume în care schimbările s-au accelerat simţitor, într-o societate a opţiunilor individuale şi sociale multiple, marcată de o multitudine de tranziţii, de naturi diferite. Educaţia este somată să răspundă provocărilor unei lumi a societăţilor şi

indivizilor în derută, o lume în care s-au pierdut şi se pierd repere, sisteme de referinţă, iar sistemele etice se află în criză. Ea trebuie să construiască drumuri noi pentru speranţă, prin formarea unor cadre cât mai flexibile, a unor capacităţi şi comportamente capabile să facă faţă schimbării permanente şi să adapteze copilul la incertitudine şi complexitate. Şcoala este chemată să contribuie decisiv la reconstrucţia spirituală, la redefinirea unor noi sisteme de valori.

În prezent, România cunoaşte o încercare de redefinire a rolului social al educaţiei , în contextul unui ,, parteneriat pentru educaţie ", un dialog deschis, lucid, responsabil, între toţi factorii educaţionali (şcoală,familie,comunitate locală).

Şcoala se deschide spre mediul comunitar şi se fac propuneri de realizare a osmozei şcoală-comunitate (şcoala în comunitate şi comunitatea în şcoală), în perspectiva înţelegerii şcolii ca un centru complex de învăţare la îndemâna tuturor, tineri şi mai puţin tineri.

Beneficiile implicării părinţilor în educaţie constau în eliminarea supoziţiilor greşite pe care le pot avea părinţii despre personalul grădiniţei şi invers, cu privire la motive, atitudini, intenţii şi abilităţi, în creşterea abilității părinţilor

de a juca rolul de ansamblu de resurse pentru dezvoltarea socială şi psihologică a copiilor lor, cu potenţial de influenţă pe termen mult mai lung (datorită unei interacţiuni continue cu copiii lor de-a lungul timpului), părinţii își dezvoltă propriile abilităţi şi încrederea în sine, încurajând uneori continuarea propriei educaţii şi obţinerea unui loc de muncă mai bun, oferind astfel copiilor lor modele mai bune și, nu în ultimul rând, în dezvoltarea calităţii părinţilor de susţinători ai grădiniţei în cadrul comunităţii.

Personalul grădiniţei care dorește să instituie programe eficiente de implicare a părinţilor în viaţa instituţiei, va trebui să manifeste atât o atitudine deschisă, cât şi o bună organizare în eforturile sale de obţinere a participării părinţilor. Cele mai eficiente eforturi de implicare a părinţilor sunt acelea care oferă acestora o varietate de roluri în contextul unui proces bine organizat şi pe termen lung. Părinţii vor avea nevoie să poată alege dintr-o serie de activităţi care se adaptează unor programe, preferinţe şi capacităţi diferite. Ca parte a procesului de planificare, va fi necesar ca educatoarele să-şi evalueze propria disponibilitate faţă de implicarea părinţilor şi să stabilească

modul în care ei doresc să îi implice şi să facă uz de ajutorul lor.

Implicarea informală poate însemna: **părintele** vine la grădiniţă să discute despre progresul copilului său; **părintele** participă la o activitate organizată de grădiniţă; **părintele** acţionează ca voluntar în sala de grupă; **părintele** acţionează ca voluntar la organizarea unui eveniment (serbare, concurs, competiţie sportivă, excursie).

Implicarea formală poate însemna: participarea la activităţile unui grup de lucru din grădiniţă sau ale unui comitet, la nivelul căruia se iau decizii care privesc grădiniţa/ grupa de preșcolari, cum ar fi: Comitetul de părinți al grupei sau Consiliul de Administraţie al grădiniței.

Folosirea părinţilor ca voluntari la grădiniţă este o modalitate excelentă de a-i implica pe aceştia în viaţa grădiniţei şi o cale potrivită de a suplini resursele umane ale instituţiei pentru acele componente pentru care este necesară prezenţa unor părinți. Comitetele de părinți sunt resurse semnificative pentru orice grădiniţă. Ca voluntari în activităţile grădiniţei, părinţii pot veni la grădiniţă să-i ajute pe copii la diverse activităţi care implică abilităţi de viaţă sau sociale, cum ar fi schimbatul pentru ora de educaţie

fizică, plimbări şi excursii, legarea şireturilor şi încheierea nasturilor, spălarea mainilor înainte de masă sau după ce au folosit toaleta; îi pot asculta pe copii când recită poezii, interpretează un cântec sau se joacă, pot să se joace împreună jocuri de recunoaştere a literelor sau într-un joc dinamic, pot pregăti ora de desen; pot veni la grădiniţă să vorbească despre serviciul lor – coafeză/ frizer, brutar, agricultor, învăţător, medic, asistent social, poliţist, lucrător comercial sau cu ocazia sărbătorilor legale (Crăciun, Paşte).

Formele de colaborare şi sprijin reciproc dintre grădiniţă și familie presupun activităţi de oferire a informaţiilor - în cadrul acestora familiile primesc informaţiile din partea persoanelor autorizate (avizierele, anunțuri, carnetele de corespondenţă, telefoane, reviste ale grădiniței, diferite ştiri, programe de consiliere a părinţilor, şedinţe). Dintre activităţile de împărtăşire a informaţiilor - cele mai obişnuite activităţi de acest tip sunt şedinţele părinţi - cadru didactic - specialişti. În cadrul lor se planifică activităţile de colaborare şi se rezolvă problemele apărute în aplicarea curriculumului.

Colaborarea părinților cu grădiniţei presupune cooperarea pentru îndeplinirea unei sarcini anume împreună,

membrii familiei şi cadrele didactice. În cadrul acestei colaborări, membrii familiei pot juca rolul de instructori, voluntari, membri de comitet de intervenţie, tutori sau asistenţi în cadrul călătoriilor în afara grădiniţei, ajutor în pregătirea materialelor didactice şi a echipamentului necesar. Pregătirea părinţilor cere atât părinţilor, cât şi specialiştilor să-şi aloce timp pentru pregătirea programelor educaţionale ce vor fi aplicate. Pregătirea părinţilor este o activitate foarte constructivă, deoarece implică învăţarea şi acumularea cunoştinţelor şi tehnicilor folositoare părinţilor în schimbarea comportamentelor neadecvate ale copiilor. Sensibilizarea părinţilor pentru obiectivele, ţintele, abilităţile programelor este esenţială pentru educarea şi pregătirea acestora.

În ceea ce privește comunicarea cu părinţii, colaborarea dintre grădiniţă şi familie presupune o comunicare efectivă şi eficientă, o unitate de cerinţe şi o unitate de acţiune când este vorba de interesul copilului. Rolul educatoarei este acela de a discuta cu părinţii copiilor, de a stimula comunicarea permanentă cu aceştia, de a informa membrii familiei cu privire la nevoile psihice şi motrice ale copiilor, de a-i orienta către cunoaşterea activităţilor din grădiniţă şi

sprijinul în desfăşurarea cât mai eficientă a acestora. Modul cum interrelaţionează părinţii şi educatorii îşi pune amprenta pe formarea şi educarea copilului. La copiii de vârstă preșcolară este foarte important ca familia şi personalul grădiniţei să comunice liber şi deschis despre copii şi activităţile lor. Grădiniţa şi căminul părintesc sunt strâns legate între ele şi cu cât comunicarea între ele este mai eficientă, cu atât mai mult sprijin pot primi copiii pentru a trece printr-o perioadă educaţională încununată de succes.

Când educatoarea consideră comunicarea ca fiind indispensabilă pentru succesul copilului, ea devine parte integrantă a activităţilor de zi cu zi. Comunicarea cu familia presupune să alocaţi timp suficient, să creaţi ocazii şi încurajaţi familiile să discute cu dumneavoastră despre ideile, bucuriile, scopurile şi grijile preșcolarilor; să stabiliţi locuri special amenajate pentru a purta discuţii între patru ochi şi să trataţi întotdeauna informaţia primită ca fiind confidenţială; deoarece familiile vă vor împărtăşi informaţii cu adevărat personale, este de datoria noastră, a educatoarelor, să le asigurăm că ele vor fi strict confidenţiale.

În concluzie, pentru realizarea parteneriatului cu părinţii este esenţial ca părinţii să fie priviţi ca participanţi activi care pot aduce o contribuţie reală şi valoroasă la educarea copiilor lor, să fie parte la adoptarea deciziilor privitoare la copiii lor, să se recunoască şi să se aprecieze informaţiile date de părinţi referitoare la copiii lor, să se valorifice aceste informaţii şi să se utilizeze în completarea informaţiilor profesionale, iar responsabilitatea să fie împărţită între părinţi şi educatori. Munca în parteneriat este şi în avantajul copilului şi în interesul acestuia, deoarece permite o organizare mai bună a întregului demers educativ-recuperator, colaborarea şi comunicarea permanentă între partenerii adulţi constituind un model de comportament şi pentru copii.

Din punct de vedere afectiv, copiii capătă încredere în ei, îşi dezvoltă autonomia, le apar sentimente de bucurie şi satisfacţie, simt interesul, afecţiunea, aprecierile adulţilor cu privire la activitatea lor pentru părinţi, pentru cadrele didactice, pentru comunitate. Este clar faptul că pentru a realiza un parteneriat la nivelul intervenţiilor timpurii asupra copiilor trebuie să fie suficiente informaţii la îndemâna

părinţilor şi că deciziile trebuie pregătite cu grijă şi împreună.

I.3. Familia –instanță de socializare primară

În educarea copilului preșcolar, o componentă foarte importantă o constituie procesul instructiv-educativ la care contribuie familia și grădinița.

Familia este factorul educativ prioritar, întrucât educația începe din familie, aceasta fiind modelul pe care îl imită și îl urmează. În familie copilul își face pregătirea pentru viață. Contribuția familiei este cu atât mai mare cu cât copilul este mai mic și scade pe măsură ce etapele de creștere înaintează pe treptele superioare ontogenezei.

Putem spune că familia oferă mediul în care copilul se naște, trăiește primele experiențe, se dezvoltă și se formează pentru viață. Apariția unui nou membru în familie, care la început este complet dependent de adulți, aduce cu el un enorm sens al reponsabilității privind modul în care trebuie să îl îngrijești și să îl educi. Părinții sunt primii dascăli,

deoarece ei sunt primii cu care copilul interactionează constant încă din prima zi a vieții sale.

La vârsta preșcolară un factor educativ foarte important îl reprezintă grădinița care desfășoară un amplu proces instructiv-educativ și are cadre cu pregătire profesională corespunzătoare ce aplică metode si procedee consacrate.

Orice cadru didactic care conduce o grupă de preșcolari trebuie să cunoasă specificul fiecărui stadiu de dezvoltare a copilului, disponibilitățile intelectuale precum și particularitățile lui comportamentale. Se preocupă de integrarea socială a preșcolarului prin implicarea lui în mediul grădiniței, al grupei de preșcolari pe care o conduce, oferindu-i prilejul să cunoască mediul înconjurător organizând vizite în împrejurimile grădiniței, la școală etc. Treptat, cu multă răbdare, educatoarea este cea care cultivă încrederea în propriile posibilități ale copiilor, integrând în jocuri și activități copii timizi, lucrând diferențiat în funcție de posibilitățile și de trebuințele fiecăruia, utilizând jocul și jucăriile existente pentru a-i apropia de acestea.

Grădinița fără implicarea familiei nu poate funcționa într-un mod optim. Astfel îi revine rolul de partener în relațiile ei cu familia, iar acest rol derivă din faptul că este

un serviciu specializat cu cadre pregătite pentru realizarea sarcinilor educației copiilor cu vârste cuprinse între 3-5/6 ani.

Identificăm două dimensiuni principale în implicarea atât a unității de învățământ cât și a familiei în beneficiul copilului: dimensiunea relației copil-părinte și dimensiunea relației grădiniță-familie.

Dimensiunea relației copil-părinte urmărește frecventarea grădiniței, rezultatele școlare, îndeplinirea sarcinilor, menținerea emoțională și materială a activității didactice a copilului. Dimensiunea relației grădiniță-familie se referă la alegerea de către părinte a unității de învățământ la care își va înscrie copilul, la contactele directe ale părinților cu cadrul didactic de la grupă și cadrele didactice din unitate. Aceste contacte pot fi ședințe cu părinții, program de consiliere a părinților, cursuri de formare pentru părinți.

Relația grădiniță-familie nu se poate constitui fără asigurarea unei condiții de bază, fundamentală: cunoașterea familiei de către educatoare, a caracteristicilor și a potențialului ei educativ (date esențiale despre familie, care sunt consemnate în caietul de observații ale grupei).

Educatoarea trebuie să cunoască mai multe aspecte ale vieții de familie deoarece aceasta o ajută în cunoașterea și înțelegerea copiilor cu vârste cuprinse între 3-5/6 ani. Nu se poate educa în mod corect un copil fără a-l observa atent, fără a-l studia, fără a-i înțelege personalitatea.

Un parteneriat grădiniță-familie este esențial pentru succesul preșcolarului. Literatura de specialitate recomandă trei direcții: acceptarea familiei, respectarea familiei și legătura cu familia.

„Se pare că cea mai mare barieră a parteneriatului grădiniță-familie este faptul că părinții nu se simt acceptați. Pentru a evita acest lucru cadrul didactic trebuie să aibă o atitudine pozitivă față de familie furnizând astfel un punct pozitiv de plecare în relația cu ei, să recunoască și să acorde feed-back la nevoile și temerile părinților, să informeze părinții cu privire la activitățile care urmează să aibă loc în grădiniță, să folosească un limbaj prin care să interacționeze cu familia, să implice părinții în realizarea programelor astfel încât să înțeleagă cât de importantă este actvitatea cu profesioniști.” (Țibu, Goia, 2014, p. 40)

Toți părinții doresc să fie respectați. Astfel se pot oferi diplome familiei lor care să ateste participarea lor la procesul educațional al copilului.

Educarea copilului reprezintă un țel comun în atingerea căruia acționează factori de modelare a personalității umane, care interacționează ca un tot unitar, ca un sistem bine integrat. Pentru atingerea acelui țel comun este necesar un schimb permanent de informații bine organizate și structurate dirijate spre micul preșcolar.

Personalitatea copilului preșcolar reprezintă un ansamblu de însușiri, procese și structuri psihofiziologice și psihosociale care face diferența între comportamentul unui om raportat la cei din jur făcându-l unic. Colaborarea dintre grădiniță și familie este extrem de importantă și trebuie ca cei doi factori să-și unească forțele în vederea educării copiilor. Dintre acțiunile desfășurate în parteneriat cu familia putem menționa consilierea părinților, ședințele cu părinții, cursuri pentru părinți. Familiile trebuie să fie implicate în îmbunătățirea învățării acasa, precum și la grădiniță dacă avem copii care vor să devină persoane instruite. Familiile pot întări învățarea acasa prin implicarea în grădinițele în care studiază copii lor, încurajându-i pe

aceștia să participe la activități, la lecții și susținându-le interesul pentru discipline incitante și lărgindu-și propriile activități parentale.

Toate acestea sunt utile, pentru că familiile în societatea modernă se confruntă cu solicitări ridicate, cu o competiție crescută pentru obținerea atenției din partea copiilor lor, precum și cu poveri economice care forțează tot mai mulți părinți să lucreze în afara căminului și limitează serios timpul pe care aceștia îl petrec cu copii lor. Provocările respective sunt complicate și de lipsa comunicării dintre grădinițe și familii și de faptul că adesea practicile grădiniței eșuează în a veni în întâmpinarea nevoilor multor familii ale preșcolarilor.

În același timp, există semne conform cărora legăturile dintre cele două instituții pot deveni mai puternice. Părinții își doresc foarte mult ca cei mici să reușească și vor să lucreze cu grădinița și apoi cu școala pentru a atinge scopul propus.

Grădinițele pot și chiar joacă un rol important în întărirea acestor inderdependențe. Părinții se întorc spre grădiniță pentru a fi îndrumați. Când educatorii și conducerea sunt dornici să îi atragă pe părinți, atunci

rezultatele copiilor se îmbunătățesc. Există multe inițiative promițătoare care demonstrează căile inovative de a îndrepta familiile către procesul de învățământ. Prin astfel de eforturi, grădinițele vor obține un sprijin și mai mare din partea părinților și se va observa mai clar progresul preșcolarilor.

„Orice tip de efort realizate pentru a oferi părinților mai multe oportunități de a-și ajuta copiii să învețe, va necesita o schimbare în atitudinea publică, în ceea ce privește importanța învățământului va implica o dorință a educatorilor de a regândi fundamental rolul părinților și al relațiilor grădiniță-familie, acolo unde speră ca ei să obțină cooperarea întregii comunități. ” (Pescaru-Baran, 2004, p.31)

Familiile trimit copiii la grădiniță, acolo unde speră că ei să-și dobândească instrumentele necesare pentru a se forma pentru viață. Grădinițele preiau copiii și îi trimit înapoi în familiile lor, acolo unde presupun că le va fi furnizat sprijinul de care aceștia au nevoie pentru a crește și a învăța. Cercul acesta în care casa și grădinița își impart acțiunea asupra capacităților copiilor este unul ce a fost considerat centrul dezvoltării, al dezbaterilor și al obținerii

informațiilor de orice natură. Majoritatea instituțiilor educaționale, au un grup formal de legătură grădiniță-familie sau școală-familie, fie că este comitetul de părinți sau consiliul, dar toți lucrează pentru a crea o punte între familie și sistemul de învățământ.

„Atât părinții cât și educatorii au un interes deosebit față de succesul copiilor și dețin și sistemul de legături care să le faciliteze reușita. Conceptualizarea și operaționalizarea legăturilor familie-grădiniță a fot larg dezbătută pentru eficientizarea actului educativ." (Pescaru-Baran, 2004, p. 32.)

Prima şcoală a omului este familia; ea dă temelia pe care se clădeşte edificiul personalităţii, iar trăinicia edificiului depinde de calitatea temeliei. În copilărie, omul are nevoie de ambii părinţi pentru a creşte armonios, pentru a iniţia, învăţa şi traduce în comportament rolurile părinţilor. Un copil care creşte doar cu un părinte, e ca o fiinţă care creşte doar cu o mână, sau cu un ochi, el nu va fi destul ajutat moral, nu va şti care e rolul celuilalt părinte şi nu va avea modelul de conduită după care să se ghideze pentru când va fi mare, chiar dacă e de sex opus părintelui absent.

Pentru a impune standarde copilului, familia trebuie să-i ofere mijloace materiale şi spirituale de instruire şi educare şi să-i ceară, în mod ritmic şi gradual în creştere responsabilităţi pe măsura vârstei. În spatele standardelor stau atitudinile familiei faţă de valori şi modul cum ştie familia să cultive atitudini pozitive pentru valorile dezirabile corespunzătoare standardelor impuse copiilor de părinţi. Familia evoluează pe nişte coordonate fie pozitive, fie negative. Aceste coordonate sunt: situaţia economică (materială şi financiară) pe de o parte și, situaţia morală şi socioafectivă – modul în care se comportă membri familiei unii cu alţii şi cu restul societăţii.

Solidaritatea părinţilor în strategia educaţională este cel mai important aspect în afirmarea unei imagini de sine obiective şi în construcţia unui caracter puternic şi stabil, care să constituie coloana vertebrală a personalităţii copilului. Când unul ceartă şi celălalt mângâie, nu se construieşte nimic, se năruie ceea ce deja există. Acesta e un mecanism de regresie educaţională. Comunicarea eficientă ar depăşi acest prag al ambiţiilor care se confruntă în defavoarea viitorului unui copil şi al familiei care-l creşte

însăşi. Consecvența părinților în atitudini face din copilul lor, un om cu caracter puternic.

Mediul educativ în care trăiește copilul oferă suportul necesar dezvoltării. Forța pentru creștere este internă și îi aparține copilului, dar pentru o dezvoltare armonioasă este nevoie de un mediu asigurator, constant, coerent și propice de care el să beneficieze în mod firesc. Acest mediu se construiește din relația tuturor influențelor educative și de aceea este într-o dinamică permanentă.

Mediul educativ pentru copilul preșcolar este susținut de către familie, grădiniță, comunitate și de relația ce se stabilește între acestea. Relația dintre factorii principali ai mediului educativ este dinamică, într-o permanentă construcție.

Pentru copilul preșcolar mediul educativ se compune din spațiul familial: casa personală și casa rudelor apropiate, spațiul comunității din care face parte și spațiul grădiniței.

În familie, fiecare membru este special, are rolul său și în raport cu ceilalți își constituie o identitate specifică. Aici sunt valorizate diferențele pentru că fiecare este important și indispensabil. Familia însăși există și se structurează prin

caracteristicile membrilor ei, ea evoluează împreună cu aceștia, integrează schimbările din viața lor și se lasă modificată de fiecare membru al ei.

„Familia, pentru copil, este reprezentată de acei oameni cu care locuiește în același spațiu și care participă la satisfacerea nevoilor lui, dar și de oamenii importanți pentru părinți în al căror spațiu copilul merge mai des și unde are tabieturile sale." (Farca, 2010, p. 22)

Casa copilului este mediul în care copilul crește și se dezvoltă îm siguranță, este locul de odihnă și de retragere, locul explorării și al construcției de sine.

Casa este un „corp matern", un spațiu intim pe care copilul nu-l împarte decât cu oamenii foarte apropiați afectiv, care își lasă amprenta asupra devenirii lui: părinții, frații și bunicii. Toți ceilalți vin și pleacă străduindu-se să deranjeze cât mai puțin.

Copilul însă nu ezită să-și apropie spații și să-și creeze obiceiuri în casele oamenilor apropiați cu care el stabilește legături afective: așa se întâmplă cu casa bunicilor, matușilor și a altor rude.

Prin participarea la comunitate copilul reușește să pășească dincolo de „pragul casei” în condiții de siguranță. El se află printre semeni, dar care nu sunt intimi. Aici relațiile sunt mai puțin afectivizate și au detașarea unei comunicări sociale. Este un spațiu unde copilul poate experimenta o imagine de sine mai realistă și poate stabili relații pe care el însuși să le gestioneze. Tot prin comunitate, copilul poate adera la un model de grup, poate obține opusul individualității, starea de apartenență. Comuniunea cu ceilalți asemenea, colectivitatea îi oferă omului forță, stabilitate, siguranță.

Mediul educativ în care trăiește copilul oferă suportul necesar dezvoltării. Forța pentru creștere este internă și îi aparține copilului, dar pentru o dezvoltare armonioasă este nevoie de un mediu asigurator, constant, coerent și propice de care el să beneficieze în mod firesc. Acest mediu se construiește din relația tuturor influențelor educative și de aceea este într-o dinamică permanentă.

Mediul educativ pentru copilul preșcolar este susținut de către familie, grădiniță, comunitate și de relația ce se stabilește între acestea. Relația dintre factorii principali ai

mediului educativ este dinamică, într-o permanentă construcție.

Pentru copilul preșcolar mediul educativ se compune din spațiul familial: casa personală și casa rudelor apropiate, spațiul comunității din care face parte și spațiul grădiniței.

În famlie, fiecare membru este special, are rolul său și în raport cu ceilalți își constituie o identitate specifică. Aici sunt valorizate diferențele pentru că fiecare este important și indispensabil. Familia însăși există și se structurează prin caracteristicile membrilor ei, ea evoluează împreună cu aceștia, integrează schimbările din viața lor și se lasă modificată de fiecare membru al ei.

„Familia, pentru copil, este reprezentată de acei oameni cu care locuiește în același spațiu și care participă la satisfacerea nevoilor lui, dar și de oamenii importanți pentru părinți în al căror spațiu copilul merge mai des și unde are tabieturile sale.” (Farca, 2010, p. 22)

Casa copilului este mediul în care copilul crește și se dezvoltă îm siguranță, este locul de odihnă și de retragere, locul explorării și al construcției de sine.

Casa este un „corp matern”, un spațiu intim pe care copilul nu-l împarte decât cu oamenii foarte apropiați afectiv, care își lasă amprenta asupra devenirii lui: părinții, frații și bunicii. Toți ceilalți vin și pleacă străduindu-se să deranjeze cât mai puțin.

Copilul însă nu ezită să-și apropie spații și să-și creeze obiceiuri în casele oamenilor apropiați cu care el stabilește legături afective: așa se întâmplă cu casa bunicilor, matușilor și a altor rude.

Prin participarea la comunitate copilul reușește să pășească dincolo de „pragul casei” în condiții de siguranță. El se află printre semeni, dar care nu sunt intimi. Aici relațiile sunt mai puțin afectivizate și au detașarea unei comunicări sociale. Este un spațiu unde copilul poate experimenta o imagine de sine mai realistă și poate stabili relații pe care el însuși să le gestioneze. Tot prin comunitate, copilul poate adera la un model de grup, poate obține opusul individualității, starea de apartenență. Comuniunea cu ceilalți asemenea, colectivitatea îi oferă omului forță, stabilitate, siguranță.

Grădinița este spațiul modern pentru satisfacerea nevoilor de comunitate ale copilului orășean. Aici fiind foarte importantă funcția de socializare, de ieșire în lume, de stabilire a apartenenței la un grup de congeneri.

Pentru mediul sătesc, grădinița nu îndeplinește aceeași funcție, deoarece aici copilul dispune de o comunitate închegată, dar ea are un important rol de asigurare a unui start școlar bun. Totuși și la sat, acolo unde copilul petrece foarte mult timp în grădiniță, funcția de socializare este foarte importantă.

Grădinița răspunde deci unor funcții educative foarte diferite în funcție de mediul în care se află, de aceea poate că și curriculum educativ ar trebui să poată ține seama de aceasta.

Copilul încă din stadiul în care dobândește un eu distins de mama sa (se joacă și singur, vorbește despre sine la persoana întâi, își poate numi stările fiziologice) are nevoie de o existență completă în ambele medii amintite: familia și comunitatea de congeneri.

Copilul are nevoie, deopotrivă să fie special, dar și să fie la fel ca ceilalți. Grădinița îi poate asigura copilului comunitatea de care are nevoie. Aici este un mediu suficient de securizat pentru a aminti de casa familială, dar și un spațiu echidistant în care copilul să poată avea experiența de a fi ca ceilalți de „a intra în rândul lumii", de a ieși din spațiul familiei unde este valorizat pentru unicitatea sa, pentru particularitățile sale.

Astfel familia și grădinița oferă în mod complementar, împreună, un spațiu complex necesar dezvoltării copilului preșcolar. Ambele instituții sunt necesare și niciuna nu poate prelua atribuțiile celeilalte, fiecare având un alt rol.

Părinții intră și ei într-o comunitate constituită în jurul grădiniței unde se pot implica mai mult sau mai puțin. Ceea ce îi unește pe acești părinți este o preocupare comună pentru felul în care se simt copiii la grădiniță.

Este de asemenea important ca părinții și educatoarea să poată colabora și să se poată sprijini reciproc într-o relație în care fiecare conștientizează importanța pentru copil a rolului celuilalt.

„Părinții își aduc copilul la grădiniță tocmai pentru că simt nevoia lui de a avea un grup constant de congeneri pentru socializare nemediată de familie. Părinții își dau seama, de asemenea, de faptul că, pentru a se dezvolta copilul lor are nevoie și de un mediu în afara familiei.” (Stan, 2016, p. 71)

Odată cu intrarea copilului în grădiniță, această instituție devine foarte importantă pentru întreaga familie. De felul în care se stabilesc și evoluează relațiile dintre cele două, depinde modul în care copilul va învăța să se raporteze la instituțiile sociale, la oameni , comunitate.

O bună colaborare între grădiniță și familie se realizează întotdeauna pentru interesul copilului și ajunge să constituie în jurul acestuia o comunitate educativă constantă și coerentă. Comunitatea educativă este un mediu de sprijin pentru educatori și un mediu asigurator pentru copil, ea permite dezvoltarea personală a tuturor membrilor ei, adulți și copii.

„Părinții copilului se pot consulta cu alți membri ai familiei care au copii la grădiniță, cu cei care pot oferi o privire mai detașată, cu proprii părinți care își pot aminti

cum se întâmpla când părinții de acum erau ei înșiși preșcolari. Familia în întregul ei, poate oferi o plajă de experiență pe care părinții se pot baza și la care pot face apel când au nevoie." (Ionescu, Negreanu, 2006, p. 35)

Părinții care își aduc copilul la grădiniță, se constituie ei înșiși într-o „grupă". Se întâlnesc, fac schimb de eperiență, discută și se susțin unii pe ceilalți. De multe ori afinitățile dintre părinți se transmit copiilor conturând preferințele dintre copii. Cu cât părinții se simt mai bine în grupul de părinți, cu atât și copilul lor se va descurca mai bine în mediul grădiniței.

I. 4. Grădinița – instanță de socializare secundară

Grădinița este spațiul modern pentru satisfacerea nevoilor de comunitate ale copilului orășean. Aici fiind foarte importantă funcția de socializare, de ieșire în lume, de stabilire a apartenenței la un grup de congeneri.

Pentru mediul sătesc, grădinița nu îndeplinește aceeași funcție, deoarece aici copilul dispune de o comunitate

închegată, dar ea are un important rol de asigurare a unui start școlar bun. Totuși și la sat, acolo unde copilul petrece foarte mult timp în grădiniță, funcția de socializare este foarte importantă.

Grădinița răspunde deci unor funcții educative foarte diferite în funcție de mediul în care se află, de aceea poate că și curriculum educativ ar trebui să poată ține seama de aceasta.

Copilul încă din stadiul în care dobândește un eu distins de mama sa (se joacă și singur, vorbește despre sine la persoana întâi, își poate numi stările fiziologice) are nevoie de o existență completă în ambele medii amintite: familia și comunitatea de congeneri.

Copilul are nevoie, deopotrivă să fie special, dar și să fie la fel ca ceilalți. Grădinița îi poate asigura copilului comunitatea de care are nevoie. Aici este un mediu suficient de securizat pentru a aminti de casa familială, dar și un spațiu echidistant în care copilul să poată avea experiența de a fi ca ceilalți de „a intra în rândul lumii", de a ieși din spațiul familiei unde este valorizat pentru unicitatea sa, pentru particularitățile sale.

Astfel familia și grădinița oferă în mod complementar, împreună, un spațiu complex necesar dezvoltării copilului preșcolar. Ambele instituții sunt necesare și niciuna nu poate prelua atribuțiile celeilalte, fiecare având un alt rol.

Părinții intră și ei într-o comunitate constituită în jurul grădiniței unde se pot implica mai mult sau mai puțin. Ceea ce îi unește pe acești părinți este o preocupare comună pentru felul în care se simt copiii la grădiniță.

Este de asemenea important ca părinții și educatoarea să poată colabora și să se poată sprijini reciproc într-o relație în care fiecare conștientizează importanța pentru copil a rolului celuilalt.

„Părinții își aduc copilul la grădiniță tocmai pentru că simt nevoia lui de a avea un grup constant de congeneri pentru socializare nemediată de familie. Părinții își dau seama, de asemenea, de faptul că, pentru a se dezvolta copilul lor are nevoie și de un mediu în afara familiei."[5].

Odată cu intrarea copilului în grădiniță, această instituție devine foarte importantă pentru întreaga familie.

[5] Stan, Liliana, Educația timpurie. Probleme si soluții. Editura Polirom, Bucuresti, 2016, pag. 71

De felul în care se stabilesc și evoluează relațiile dintre cele două, depinde modul în care copilul va învăța să se raporteze la instituțiile sociale, la oameni , comunitate.

O bună colaborare între grădiniță și familie se realizează întotdeauna pentru interesul copilului și ajunge să constituie în jurul acestuia o comunitate educativă constantă și coerentă. Comunitatea educativă este un mediu de sprijin pentru educatori și un mediu asigurator pentru copil, ea permite dezvoltarea personală a tuturor membrilor ei, adulți și copii.

„Părinții copilului se pot consulta cu alți membri ai familiei care au copii la grădiniță, cu cei care pot oferi o privire mai detașată, cu proprii părinți care își pot aminti cum se întâmpla când părinții de acum erau ei înșiși preșcolari. Familia în întregul ei, poate oferi o plajă de experiență pe care părinții se pot baza și la care pot face apel când au nevoie."[6]

Părinții care își aduc copilul la grădiniță, se constituie ei înșiși într-o „grupă". Se întâlnesc, fac schimb de eperiență,

[6] Ionescu, Mihaela,Negreanu,Elisabeta, Educația în familie: repere si practici actuale, Institutul de Stiințe ale Educației, 2006 , pag.35

discută și se susțin unii pe ceilalți. De multe ori afinitățile dintre părinți se transmit copiilor conturând preferințele dintre copii. Cu cât părinții se simt mai bine în grupul de părinți, cu atât și copilul lor se va descurca mai bine în mediul grădiniței.

Acești părinți au așteptări de la educatoare și de la părinții și copiii grupei, dar pentru a deveni parteneri, trebuie să-și asezoneze așteptările lor cu așteptările celorlalți de la ei. Ei pot construi un parteneriat eficient cu grădinița, dacă echilibrează aceste așteptări.

Grădinița transmite părinților imperativul: „Ajutaţi-vă copiii să se ajute singuri şi veţi crea o imagine de sine obiectivă copilului, îi veţi crea stima şi respectul de sine corespunzător modului în care îi valorizaţi potenţialul de care dispune.” Imaginea de sine este un construct axiologic cu suport afectiv şi determinări cognitive. „Creştem imaginea de sine dacă antrenăm copiii în treburile noastre, dacă îi lăsăm treptat să ne înlocuiască, dacă ne bucurăm pentru realizările lor, dacă ne facem timp să le spunem poveşti, să ne jucăm cu ei, să facem excursii împreună, să-i implicăm în proiecte comunitare care să-i maturizeze şi să-i

îmbuneze, să-i motivăm să aibă o ritmicitate a activităţii, să le formăm deprinderi de autonomie şi să le creştem încrederea de sine, până la preluarea deciziilor în activităţi gospodăreşti şi efectuarea temelor.

Astfel educaţia timpurie este o necesitate în contextul social actual deoarece, din studiile efectuate, s-a considerat că, dacă procesul de dezvoltare este neglijat, mai târziu, compensarea acestor pierderi este dificilă şi costisitoare și că investiţia în copii la vârste cât mai fragede conduce, pe termen lung, la dezvoltarea socială a acestora. De asemenea, dacă la nivelul educaţiei timpurii sunt depistate şi remediate deficienţele de învăţare şi psihocomportamentale ale copiilor, deci înainte de integrarea copilului în învăţământul primar, beneficiile recunoscute se referă la: performanţele şcolare superioare, diminuarea ratei eşecului şcolar şi a abandonului.

Ca urmare a contactelor interpersonale ale copiilor se realizează învățarea socială, cu adulţii sau cu cei de-o seamă şi în situaţii de viaţă diverse. Oferă prilejul de a asimila o serie de experienţe socio-umane, semnificaţii şi valori sociale, stiluri comportamentale, roluri şi comportamente,

modalităţi de adaptare, acomodare şi armonizare interpersonală.

Viața în grădiniță cere cooperare. De aceea copilul este nevoit să înveţe să stabilească uşor contacte interpersonale, să respecte tovarăşii de joc, să-şi inhibe anumite comportamente agresive, să se acomodeze relativ uşor la noile situaţii, să-şi coordoneze eforturile cu ale celorlalţi în vederea atingerii scopurilor fixate, să contribuie constructiv prin informaţie, opinii, aprecieri la desfăşurarea activităţii.

Pentru că învăţarea socială este o învăţare participativă, copilul îşi însuşeşte toate aceste comportamente participând efectiv în diverse situaţii la diverse activităţi pentru că orice situaţie, orice eveniment, orice activitate este furnizoare de experienţă socială.

I. 5. Comunitatea educațională– deschiderea socială a instituției educaționale

Grădinița este unul dintre partenerii comunitari implicați și consecvenți a cărei existență în societate marchează începutul traseului educațional al copilului și

primii pași către viitoarea sa devenire, de cetățean responsabil. Întregul personal al grădiniței se străduiește să acopere aceste nevoi sprijinind copilul în mod nemijlocit prin intervenție directă și continuă.

Relația dintre comunitate și grădiniță este de determinare și susținere reciprocă. De nenumărate ori, grădinița este pusă în situația de a rezolva o serie de probleme pe care, prin dimensiunea și locul pe care îl ocupă, nu pot fi soluționate fără un sprijin adecvat și o susținere directă din partea comunității. Pe de altă parte, comunitatea încearcă să preia tot ceea ce îi oferă societatea și în egală măsură intervețiile sistemului de educație.

Conform Lexiconului pedagogic grădinița este: „Instituția de învățământ preșcolar, destinată copiilor între 3și 6/7 ani. Originile grădiniței de copii se găsesc în operele lui Pestalozzi, dar adevăratul lui inițiator a fost Frichrich Froebel, care le-a dat denumirea de „Kindergarten" (1837) și a conceput jocuri și material didactic specific".[7]

Conform Dicționarului de Sociologie comunitatea este: „Entitatea social-umană, ai cărei membrii sunt legați prin locuirea aceluiași teritoriu și prin relații sociale constante și

[7] Stefan, Mircea, *Lexicon pedagogic,* Editura Aramis, Bucuresti, 2006, pag. 146

tradiționale, consolidate în timp.”(Dicționar de Sociologie, 1993, p. 128)

În educarea copilului preșcolar, o componentă foarte importantă o constituie procesul instructiv-educativ la care contribuie familia și grădinița.

Familia este factorul educativ prioritar, întrucât educația începe din familie, aceasta fiind modelul pe care îl imită și îl urmează. În familie copilul își face pregătirea pentru viață. Contribuția familiei este cu atât mai mare cu cât copilul este mai mic și scade pe măsură ce etapele de creștere înaintează pe treptele superioare ontogenezei.

Putem spune că familia oferă mediul în care copilul se naște, trăiește primele experiențe, se dezvoltă și se formează pentru viață. Apariția unui nou membru în familie, care la început este complet dependent de adulți, aduce cu el un enorm sens al reponsabilității privind modul în care trebuie să îl îngrijești și să îl educi. Părinții sunt primii dascăli, deoarece ei sunt primii cu care copilul interacționează constant încă din prima zi a vieții sale.

La vârsta preșcolară un factor educativ foarte important îl reprezintă grădinița care desfășoară un amplu proces

instructiv-educativ și are cadre cu pregătire profesională corespunzătoare ce aplică metode si procedee consacrate.

I.6. Rolurile educative parentale

Părinții și educatorii pot crea parteneriate viabile, angajându-se în activități comune de învățare, sprijinindu-se unii pe alții în îndeplinirea rolurilor cerute, finalizând activitățile de îmbunătățire la nivel de grădiniță, de școală, de clasă, participând împreună la diferite activități de luare a deciziei și fiind apărătorii copiilor lor. (Swic K, 1991) Toate aceste acțiuni presupun comportamente și roluri ale părintelui și cadrului didactic care permit desfășurarea unor parteneriate benefice.

Rolurile parentale sunt performate în cadrul familiei și al relațiilor de tip grădiniță-școală-familie. Rolurile de bază pentru dezvoltarea familială sunt: creșterea, învățarea și modelarea. În interiorul structurii extinse familie-grădiniță-școală, părinții trebuie să îndeplinească roluri de învățare, de acțiune, de sprijinire și de luare a deciziilor. În mod normal părinții folosesc aceste roluri variate în context dar le

accentuează pe unele în funcție de situația dictată de familie sau de relația grădiniță-familie. (Schaefer, 1985) De pildă cercetări recente sugerează că atunci când părinții simt că există un climat școlar primitor se centrează și mai mult pe componente de educare și sprijinire, în interacțiune cu educatorii; se intensifcă de asemenea și participarea lor în mediul școlar. (Comer și Haynes, 1991)

Rolurile educatorilor, esențiale procesului de parteneriat, includ pe cele centrate pe familie, cele de sprijin, educare și indrumare. Rolurile care vizează impliarea familiei în activitățile școlii și ale clasei le conțin și pe cele de îngrijire, menținere, ghidare și luare a deciziilor.

„Împreună părinți și educatori pot sprijini parteneriatul prin comportamente de colaborare, planificare, comunicare și evaluare.” (Epstein și Dauber, 1991)

O filozofie orientată pe acțiune, susținerea relației grădiniță-școală-familie, reprezintă o forță puternică în crearea unui mediu de învățare pozitiv. Acțiunile educatorului care promovează o asemenea filozofie, presupun implicarea sensibilă a părinților din medii culturale, etnice diferite. Relaționarea activităților clasice cu

nevoile și interesele diferite ale copiilor și familiilor reprezintă o altă reflectare a programului centrat pe familie.

Într-un program sunt esențiale anumite elemente cum ar fi evaluările de nevoi, prezentarea scopurilor acordarea de priorități unor activități, dezvoltarea de strategii, planuri de implementare și instrumente de evaluare. (Comer și Haynes, 1991) S-a observat că atunci când li se oferă ocazia, părinții sunt chiar activi în stabilirea de obiective ale programului. Swick (1992) consideră că disponibilitatea educatorilor și oferirea unor servicii părinților cum ar fi transportul și îngrijirea copilului cresc semnificativ participarea lor în planificarea activităților.

Abundența strategiilor s-a dovedit eficientă în promovarea parteneriatelor puternice. Nivelul succesului este influențat de gradul în care strategiile sunt relaționate cu nevoile și interesele părinților și cu situațiile unice speciale ale școlarilor, grădinițelor și cadrelor didactice. Vizitele la domiciliu, confeințele, centrele pentru părinți sistemele de telecomunicații, implicarea în clasă, participarea în luarea de decizii, programele de educație a părinților și a adulților, activitățile de învățare acasă, rețeaua grădiniță-familie-școală constituie unele din multiplele

strategii care i-au angajat efectiv pe părinți și cadrele didactice în performarea de roluri suportive și de colaborare (Swick, 1991). Utilizările creative ale tehnilogiei oferă noi posibilități de construire a parteneriatelor cu părinții care depășesc limitele tradiționale. (Bamch, 1990).

Implicarea timpurie în educație a familiilor este întărită prin procesul de parteneriat. Eforturile reale de colaborare sunt realizate de cadrele didactice și părinți dintr-o perspectivă centrată pe familie.

„Școlile centrate pe familie trebuie să se angajeze, alături de părinți, în planificarea și dezvoltarea unor medii sănătoase. O parte semnificativă a cestui efort o constituie dezvoltarea unui curriculum, care să promoveze un proces de învățare împărtășit de toți: copii, părinți, cadre didactice. Conținutul ar trebui să se centreze pe elemente cum ar fi: imagine de sine, socializare, înțelegeri multiculturale, relații pozitive și empatice, disciplină adecvată și strategii de rezolvare de probleme în mod creativ. ”[8]

Centrarea pe familie trebuie să devină o parte a structurii comunității. O rețea umană a celor ce învață în

[8] Băran-Pescaru,Adina, *Parteneriat în educație*, Editura Libris, 2004, p. 45

familie, școală, comunitate este utilă pentru crearea unor medii pozitive.

Ajutorul acordat de către cadrul didactic părinților și percepțiile acestora despre modul în care este privită implicarea lor sunt de departe mult mai importante decât factorii demografici, atunci când dorim să stabilim implicarea parentală.

Există și câteva obstacole care împiedică angajarea părinților în parteneriate cu instituțiile de învățământ. Două dintre barierele cele mai des citate sunt: lipsa de instruire și lipsa de timp. Doar un procent mic de cadre didactice precizează, de pildă, că a fost instruit inițial în aspecte care se referă la implicarea parentală. În Statele Unite există, de exemplu, doar câteva colegii de educație care oferă asemenea cursuri. Dincolo de aceasta, profesorii conștientizează că au deja sarcini foarte multe de finalizat, într-un timp restrâns și cu resurse limitate. Date fiind aceste aspecte, trebuie acordată prioritate asistării cadrelor didactice pentru a depăși aceste obstacole, în încercarea de stabilire a unor parteneriate eficiente cu părinții.

Într-adevăr, părinții și cadrele didactice au resposabilități multiple și sunt în permanență sub presiunea

timpului. Ritmul vieții moderne este în schimbare. Dar educatorii trebuie să admită că parteneriatele grădiniță-școală-familie se integrează în procesul de învățare determinând succesul acestuia. Cadrele didactice sunt liantul care menține colaborarea. Cu un prijin adecvat și cu instrumente bune de organizare a timpului își pot pune ideile în practică. Procedând astfel, vor maximiza beneficiile instituțiilor școlare pentru toți copiii și pentru familiile lor.

În 1994 Riley afirma că trei decenii de studiu au demonstrat legături puternice între implicarea familiei în educație și rezultatele școlare. Cercetătorii au descoperit că beneficiile vor fi mai consistente cu cât implicarea familiei în procesul educativ începe mai devreme. (Epstein, 1992). Valoarea participării familiei în educația copiilor săi este bine reprezentată de cei cu venituri scăzute sau cei ce aprțin diverselor minorități.

Încurajând și oferind oportunități de implicare serioasă a familiei, instituțiile educaționale joacă un rol esențial în constuirea unei „punți" între casă și grădiniță respectiv școală.

„Așa cum și cu copiii totul se reduce la calitatea relației, explică Debbie Fagnant, o profesoară dintr-o

școală din nordul Americii, este la fel cu părinții. Vor fi legați de școală dacă se vor simți confortabil în prezența cadrelor didactice. A stabili o astfel de relație reprezintă o mare parte din slujba noastră."[9]

Avantaje ale comunicării :

- Părinții să își pregătească copiii pentru a învăța. Să le prezinte grădinița și școala ca fiind interesante și importante și să le precizeze faptul că se constituie în parteneri valoroși.

-Să discute cu cadrele copiilor lor. Să stabilească o relație adecvată cu ei. Să conștientizeze faptul că fiecare are de învățat de la celălat. O convorbire telefonică scură sau o întâlnire la școală sau acasă la copil îi pot uni pe amandoi, în scopul de a-l ajuta pe copil.

-Să participe la evenimentele din școală. ședințele cu profesorii, venimentele sportive și jocurile în școală - toate le oferă șansa de a-i unoaște pe profesorii copilului lor. Ma mult de atât, copilul va fi foarte mândru când părinții săi merg la școală.

-Părinții să fie pregătiți să cunoască cadrele didactice, orarul copilui, regulile din școală. Să știe ce tip de temă i se dă și în cât timp trebuie să finalizeze.

[9] Băran-Pescaru,Adina, *Parteneriat în educație*, Editura Libris, 2004, p. 47

-Să discute permanent cu copilul despre ce se întâmplă la grădiniță sau la școală. Să-i pună întrebări specifice legate de activitatea din clasă, de educatori, respectiv profesori și de alte acțiuni.

-Să creeze acasă un mediu bun de învățare prin desfășurarea de activități zilnice cu copilul. Să citească cu el, să-i verifice temele, să-i limiteze accesul la tv sau jocuri video.

-Să observe și să asculte. Să discute cu prietenii copilului pentru a avea o vedere de ansamblu a ceea ce se întâmplă la școală. Să cunoască și rezultatele altor elevi, pentru a putea să conștientizeze nivelul la care se află propriul copil.

-Să ceară și sfatul cadrelor didactice. Aceștia știu mai multe despre dezvoltarea copilului și își petrec mult timp cu el. Să le ofere informații utile profesorilor. Schimbarea condițiilor familiale, cum ar fi divorțul, boala părinților sau chiar moartea unui animal preferat pot determina tulburări de concentrate în învățare.

-Să se facă voluntari. Să ceară membrilor comunității să procedeze în mod similar. Implicarea adulților îmbunătățesc

activitatea școlii. Fiecare acțiune trebuie făcută cu entuziasm.

„Implicarea părinților în problemele școlii nu înseamnă numai plata unui sprijin material sau atenționarea în legătură cu problemele copiilor lor. Se referă la construirea unor relații pozitive între familie și școală și la o unificare a sistemului de valori și cerințe relative la copil. Aceasta poate avea un efect benefic la copil și asupra elevilor în general, faptul că îi văd pe profesori colaborând cu familia, influențându-i pozitiv și contribuind la dezamorsarea unor probleme înainte ca acestea să devină necontrolabile. Colaborarea și cooperarea părinților cu școala sunt eficiente și benefice ambilor factori, în condițiile în care comunicarea este reală în funcție de dimensiunea sa umană."[10] (Vrăsmaș, 2002, p. 143)

Părinții și profesorii, împreună: să aibă expectații ridicate și să îi laude adesea pe copii. Să stabilească obiceiuri bune de învățare, să-i ajute pe copii să își planifice activitățile și să le dezvolte interesul în diverse domenii.

[10] Vrăsmaș, Ecaterina., *Consilierea si educația părinților,* Editura Aramis, București, 2002,p.143

-Să discute personal, la telefon sau să trimită note scrise, când există probleme sau când apar aspecte bune.

-Nu trebuie să se uite că părinții și profesorii au cea mai mare influență asupra tinerilor. Fiecare să încerce să ofere oportunități de învățare, să lucreze ca parteneri.

Profesorii să-i determine pe părinți să înțeleagă că ușa le este deschisă și că întotdeauna vor fi bine primiți, dacă doresc să intre în clasă și să îi vadă pe copii la lucru.

-Să mențină fluxul comunicațional pozitiv. Să trimită lunar câteva întrebări părintelui, precum și însemnări prin care acesta este înștiințat în legătură cu activitățile clasei.

-Să învețe despre cultura, viața, locul de muncă al celor din familii, pentru a realiza impactul tuturor acestora asupra copiilor. Să fie receptivi și la alți membri ai familiei sau prieteni apropiați și acestora care sunt interesați de educația copiilor.

Majoritatea părinților apreciază informațiile despre copilul lor pentru că acestea contribuie la anumite decizii ale familiei pentru viitor.

Cercetările au evidenţiat corelaţii semnificative între mediul educativ în care trăieşte copilul şi dezvoltarea sa intelectuală, între învăţarea timpurie şi învăţarea care are loc

în alte etape ale vieţii. Astfel, copiii crescuţi într-un mediu stimulativ, au o dezvoltare intelectuală accelerată în comparaţie cu cei crescuţi într-un mediu restrictiv. De la naştere şi până când cresc, copiii sunt persoane, care au o dezvoltare afectivă şi o receptivitate specială faţă de diferitele categorii de stimuli, aspect că evoluția lor poate fi influenţată de informaţiile pe care le primesc din mediu, precum şi de calitatea procesării acestora. Deci, intervenţia adultului asupra copilului în această perioadă este fundamentală, educaţia timpurie realizându-se atât în mediul familial, cât şi în cadrul serviciilor specializate, precum este grădiniţa.

CAPITOLUL II
STRATEGII DE OPTIMIZARE A PARTENERIATULUI GRĂDINIȚĂ–FAMILIE

II.1. Proiectele și programele educaționale – instrumente de dezvoltare a parteneriatului

Un învățământ adaptat cerințelor Uniunii Europene are ca obiective fundamentale individualizarea instruirii copiilor, tratarea diferențiată a acestora, încurajarea celor care au nevoie de ajutor, proiectarea strategiilor de stimulare a interesului copiilor pentru afirmarea de sine și pentru instruirea conform nevoilor și capacităților fiecăruia și pregătirea de nivel superior a educatorilor care să le faciliteze copiilor înțelegerea complexă a situațiilor de învățare.

„Învățământul preșcolar actual urmărește abordarea integrală a copilului și a educației sale, nediscriminarea

educației, implicarea familiei și a comunității în educația copilului, dezvoltarea politicilor educative de responsabilizare, precum și dezvoltarea organismelor societății civile care să promoveze alternative educaționale specifice vârstei. "[11]

În mod firesc părinții sunt primii educatori ai copilului. Vine apoi rândul profesioniștilor din grădinițe și școli să se ocupe de educarea și formarea copiilor printr-o metodologie și un curriculum speicfic vârstei acestora. Dar educația copiilor priviți ca cei mai tineri membrii ai unei comunități, este responsabilitatea întregii comunități.

Atunci când părinții, copiii și ceilalți membrii ai comunității se consideră parteneri în educație, se crează o comunitate de suport care începe să funcționeze.

Grădinița reprezintă un sprijin pentru comunitate și nu doar un loc în care își însușesc cunoștințele. Din acest motiv, parteneriatele trebuie văzute ca o componentă esențială și necesară în pregătirea grădiniței și a grupei de preșcolari. Atunci când membrii comunității sunt implicați în activități si programe educative ale grădiniței precum

[11] Bulc, Mihaela, Driha, Oana, *Elemente de didactică prescolară aplicată*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2013, pag.12

concertele, serbările, spectacolele desfășurate de copii atât în grădiniță cât și în afara ei sau atunci când copiii participă la activități de ecologizare a împrejurimilor sau fac vizite pentru a cunoaște specificul locului, toți cei implicați trăiesc experiențe valoroase de învățare în situații noi.

În fiecare zi copiii învață despre oameni și locuri din comunitatea lor atunci când își însoțesc educatoarele și părinții în plimbări și vizite, dar și în cadrul activităților desfășurate în grădiniță.

Grădinița prin intermediul proiectelor, caută soluții prin care să fie utilă societății, dar și privită pe măsura investițiilor și speranțelor.

Parteneriatele organizate de grădinițe pot conduce la:

-Formarea unei rețele de sprijin comunitar, complementar grădiniței, pentru realizarea unor obiective;

-Cunoașterea specificului cultural, a valorilor mediului comunitar;

-Antrenarea membrilor comunității în luarea unor decizii privitoare la dezvoltarea grădiniței;

-Oferirea unui suport material și cultural copiilor din grădiniță;

-Invitarea membrilor comunității la momentele festive sau la evenimentele importante ale grădiniței;

-Participarea copiilor din grădiniță la unele manifestări festive organizate de comunitate;

-Stimularea continuă a învățării și introducerea copilului în ambianța școlii prin formarea reprezentărilor despre școală.

Din punct de vedere al sferei de cuprindere și al procesului, educația comunitară depășește instituția educațională structurată tradițional în ceea ce privește resursele de învățare și serviciile. Aceasta abordează fiecare individ și fiecare instituție din comunitate ca părți a mediului de învățământ. Grădinița comunitară își asumă și ea alături de școală o mare parte din roluri în cadrul educației comunitare: acționează ca un agent catalizator stimulând și încurajând diferite grupuri, organizații, administrație locală, pentru a-și unifica proiecte și programe de învățământ, conduce procesul de identificare a dorințelor și a nevoilor educaționale ale populației.

Suntem contemporani cu schimbările profunde care s-au derulat în țara noastră și totul confirmă că acestea vor continua într-un ritm tot mai accelerat.

Un parteneriat grădiniță-familie este esențial pentru succesul preșcolarului. Literatura de specialitate recomandă trei direcții: acceptarea familiei, respectarea familiei și legătura cu familia.

„Se pare că cea mai mare barieră a parteneriatului grădiniță-familie este faptul că părinții nu se simt acceptați. Pentru a evita acest lucru cadrul didactic trebuie să aibă o atitudine pozitivă față de familie, furnizând astfel un punct pozitiv de plecare în relația cu ei, să recunoască și să acorde feed-back la nevoile și temerile părinților, să informeze părinții cu privire la activitățile care urmează să aibă loc în grădiniță, să folosească un limbaj prin care să interacționeze cu familia, să implice părinții în realizarea programelor astfel încât să înțeleagă cât de importantă este actvitatea cu profesioniștii."[12]

Toți părinții doresc să fie respectați. Astfel se pot oferi diplome familiei lor care să ateste participarea lor la procesul educațional al copilului.

Educarea copilului reprezintă un țel comun în atingerea căruia acționează factori de modelare a personalității umane, care interacționează ca un tot unitar, ca un sistem bine

[12] Țibu, Speranța, Goia, Delia, *Parteneriatul Scoală-Familie-Comunitate*, ISE, 2014, pag.40

integrat. Pentru atingerea acelui țel comun este necesar un schimb permanent de informații bine organizate și structurate dirijate spre micul preșcolar.

Personalitatea copilului preșcolar reprezintă un ansamblu de însușiri, procese și structuri psihofiziologice și psihosociale care face diferența între comportamentul unui om raportat la cei din jur făcându-l unic. Colaborarea dintre grădiniță și familie este extrem de importantă și trebuie ca cei doi factori să-și unească forțele în vederea educării copiilor. Dintre acțiunile desfășurate în parteneriat cu familia putem menționa consilierea părinților, ședințele cu părinții, cursuri pentru părinți. Familiile trebuie să fie implicate în îmbunătățirea învățării acasa, precum și la grădiniță dacă avem copii care vor să devină persoane instruite. Familiile pot întări învățarea acasa prin implicarea în grădinițele în care studiază copii lor, încurajându-i pe aceștia să participe la activități, la lecții și susținându-le interesul pentru discipline incitante și lărgindu-și propriile activități parentale.

Toate acestea sunt utile, pentru că familiile în societatea modernă se confruntă cu solicitări ridicate, cu o competiție crescută pentru obținerea atenției din partea copiilor lor,

precum și cu poveri economice care forțează tot mai mulți părinți să lucreze în afara căminului și limitează serios timpul pe care aceștia îl petrec cu copii lor. Provocările respective sunt complicate și de lipsa comunicării dintre grădinițe și familii și de faptul că adesea practicile grădiniței eșuează în a veni în întâmpinarea nevoilor multor familii ale preșcolarilor.

În același timp, există semne conform cărora legăturile dintre cele două instituții pot deveni mai puternice. Părinții își doresc foarte mult ca cei mici să reușească și vor să lucreze cu grădinița și apoi cu școala pentru a atinge scopul propus.

Grădinițele pot și chiar joacă un rol important în întărirea acestor inderdependențe. Părinții se întorc spre grădiniță pentru a fi îndrumați. Când educatorii și conducerea sunt dornici să îi atragă pe părinți, atunci rezultatele copiilor se îmbunătățesc. Există multe inițiative promițătoare care demonstrează căile inovative de a îndrepta familiile către procesul de învățământ. Prin astfel de eforturi, grădinițele vor obține un sprijin și mai mare din partea părinților și se va observa mai clar progresul preșcolarilor.

„Orice tip de efort realizate pentru a oferi părinților mai multe oportunități de a-și ajuta copiii să învețe, va necesita o schimbare în atitudinea publică, în ceea ce privește importanța învățământului va implica o dorință a educatorilor de a regândi fundamental rolul părinților și al relațiilor grădiniță-familie, acolo unde speră ca ei să obțină cooperarea întregii comunități. ”[13]

Parteneriatele educative cu familia și responsabilizarea acestora față de educația copiilor, precum și implicarea comunității în activitatea și decizia educativă reprezintă alte preocupări ale domeniului preșcolar.

La nivelul sociocultural se identifică în prezent nevoia clarificării căilor de cooperare și colaborare dintre părinți și ceilalți educatori ai tinerei generații. Comunicarea dintre grădiniță, familie și comunitate depinde de gradul de înțelegere a necesității acestor acțiuni și decizii comune, precum și de respectarea statutului fiecăruia, prin prisma rolului pe care îl are în devenirea copilului.

Raportul educației timpurii la valorile culturale diverse precum sursa de experiență și învățare, sesizarea valențelor

[13] Băran-Pescaru,Adina, *Parteneriat în educație*, Editura Libris, 2004, pag. 31

educative ale diferențelor interculturale (de sex, religie, naționalitate) constituie alte demersuri în cadrul domeniului educațional.

Nu trebuie uitată nici abordarea în perspectivă ecologică a educației și respectiv, a învățării, care se traduce la acest nivel educativ prin valorificarea spațiului ambiental restrâns (sala de educație) și larg (spațiul natural). Fiecare copil este o părticică a lumii vii în care trebuie să se simtă bine și pe care trebuie să o îngrijească, pentru ca aceasta să rămână un spațiu favorabil omului.

Grădinița, ca instituție de educație preșcolară nu poate îndeplini sarcinile de lucru decât numai în parteneriat cu familia și comunitatea. Parteneriatul necesită respect reciproc, acceptare, toleranță, și lipsa judecăților de valoare, a prejudecăților în privința situației economice, socială și educațională a părinților.

Trebuie să i se acorde o importanță deosebită grădiniței care va reprezenta întotdeauna o etapă indispensabilă. În colectivitatea din grădiniță copilul stabilește raporturi care nu se regăsesc în familie. De asemenea învață să se supună

unui program și unor activități derulate cu întreg colectivul din care face parte.

Grădinița și mai târziu școala completează educația primită de copil în familie. Școala la fel ca și grădinița trebuie să țină legătura cu familia. Factorii educației (școala, grădinița și familia) trebuie să funcționeze ca un sistem deoarece acțiunea fiecăruia depinde de acțiunile celorlalți influențându-se reciproc.

II.2. Educația părinților

Un părinte educat e o poartă deschisă pentru comunicarea în folosul copilului său și al întregii grupe preșcolare. A educa părinții e mult mai greu, fiindcă mulți dintre părinți consideră în subconștient, că au un copil perfect iar ceilalți trebuie să graviteze în jurul acestui copil. Astfel, educatorul e nevoit să-i facă pe părinți să-și evalueze obiectiv copilul în orele de consiliere și să accepte să-și ajute atât copilul în procesul educativ cât și pe colegii săi prin proiecte tematice și exerciții de implicare onestă în viața grupei preșcolare.

Pentru a educa părinții, trebuie să le actualizăm nevoile personale și nevoile de grup ale copiilor. Părintele trebuie să înțeleagă că pentru noi, fiecare copil e o emblemă pe care o construim și cu cât vom avea rezultate mai bune în educația lui, cu atât vom avea mai mult prestigiu de câștigat.

Trebuie să-i facem pe părinți să înțeleagă că fiecare copil din grupă ajută la educația copilului lor prin interacțiune cu acesta, fapt pentru care ei trebuie să participe la activitățile din grădiniță cum ar fi: vizite, excursii, pregătirea spectacolelor, vizionări, proiecte tematice, informări.

De pildă , valorificăm experiența părinților în formarea deprinderilor gospodărești cum ar fi ,,Atelierul micilor bucătari ”.

- invităm părinți dispuși să informeze copiii despre respectarea regulilor de circulație;

-dacă avem părinți care sunt cadre medicale sau au specialiști dispuși să ajute, îi invităm să informeze copiii privind importanța formării și respectării deprinderilor de igienă personală;

-un părinte se poate educa și prin exemple de viață extreme.

De pildă, pentu serbarea de Crăciun, fiecare familie a fost anunțată să aducă un cadou semnat pentru copilul lor, pe care ,,Moș Crăciun" avea să-l dăruiască de lângă bradul grupei din grădiniță, după serbare. Întrucât mulți părinți care au ,,obiectat" în anii trecuți, cu privire la modul în care se fac cumpărături pentru cadourile de Crăciun și Paște ale copiilor, au venit nepregătiți sau cu lucruri nedorite de copii și diferite de ale altora, împărțitul darurilor a ajuns prilejul unui mare scandal între copii. Aceasta este lecția pe care trebuie să o primească părinții cu privire la necesitatea de a cumpăra un singur tip de cadou pentru toată grupa,spre a nu le face copiilor astfel de ,,surprize amare".

- Fiecare părinte care a participat material sau moral la activități ale grupei, trebuie evidențiat în ședințele cu părinții, grup WhatsApp, pagina web, pentru a se simți stimulat să mai participe.

- Educatorul trebuie să construiască de la prima ședință un portofoliu al oportunităților de suport material și moral pe care se angajează să-l ofere fiec[rui părinte.

Interviul de solicitare a participărilor la activitățile de grup trebuie să fie public, în fața celorlalți părinți, să fie clar, să evidențieze importanța,calitatea participării fiecărei familii și intersectarea acestor participări, variante de rezervă.

- Părinții trebuie informați și „educați" de la prima ședință că în situația în care nu există ofertanți pentru a ajuta într-o activitate, se trece la etapa executării serviciului obligatoriu ca la școală, fiecăruia venindu-i rândul alfabetic.

Relațiile dintre părinți si dintre aceștia și copii dau profil matricii comportamentului. Fiecare om are aspiraţia de a-şi vedea visele împlinite, măcar de către urmaşii săi. În copiii noştri dăinuiesc idealurile noastre. Primul pas în realizarea acestor ţeluri este efortul de integrare socială a copiilor. Dinamica familiei este determinată de factori materiali, culturali şi psihologici, care o afectează direct sau accidental. ,,Bazându-se pe ataşamentul natural, pe care copilul îl are faţă de părinţi, familia reuşeşte să aibă o mai mare pondere în această acţiune. Ea este considerată agentul principal al integrării sociale, deoarece are sarcina de a

transmite acele norme şi roluri sociale care formează individul pentru viaţă."[14]

II.3 Consilierea părinților

Apropierea, buna colaborare dintre părinţi şi educatoare, încrederea şi respectul reciproc se stabilesc prin schimbul de informaţii. Astfel, educatoarea poate ajuta familia în cel mai simplu şi natural mod să urmeze calea benefică în contactul cu perşcolarul, să prevină tulburarea sa sufletească, să înlăture eventualele carenţe educative.

Educatoarea va realiza un program de consiliere a părinţilor.

NR. CRT.	DATA	TEMATICA ÎNTÂLNIRII
SEMESTRUL I		
1.	**15.09.2021**	***Ghid pentru învățământ preșcolar -ghid privind măsurile privind organizarea și desfășurarea activităților in annul școlar 2020-2021, in condițiile epidemiei cu Covid-19***

[14] Bătrînu, Emilia, *Educația în familie*, Editura Politică, Bucuesti, 1980, pag.47

2.	**22.09.2021**	***Prezentarea măsurilor de organizare a activității în cadrul unităților/instituțiilor de învățământ în condiții de siguranță epidemiologică pentru prevenirea îmbolnăvirilor cu virusul SARS-CoV-2***
3.	**29.09.2021**	***Noul an Noul an scolar in contextul Covid-19*** https://www.suntparinte.ro/noul-an-scolar-in-contextul-covid-19
4.	**06.10.2021**	***Motivația pentru învățare*** *https://www.suntparinte.ro/tema-de-discutie/motivatia-pentru-invatare?s=prescolar*
5.	**13.10.2021**	***Timiditatea.....*** *https://www.suntparinte.ro/tema-de-discutie/timiditatea?s=prescolar*
6.	**20.10.2021**	***Nu mă lăsa singur!*** https://www.suntparinte.ro/tema-de-discutie/nu-ma-lasa-singur?s=prescolar
7.	**03.11.2021**	***Dezvoltarea limbajului la copil*** *https://www.suntparinte.ro/dezvoltarea-limbajului*
8.	**10.11.2021**	***Cere atenție...negativă????*** https://www.suntparinte.ro/cand-prescolarul-iti-cere-atentie-negativa
9.	**17.11.2021**	***Probleme la somn?!*** https://www.suntparinte.ro/tema-de-discutie/probleme-de-somn?s=prescolar

10.	**24.11.2021**	***L-am prins cu minciuna. Ce fac acum?*** https://www.suntparinte.ro/tema-de-discutie/l-am-prins-cu-minciuna-ce-fac-acum?s=prescolar
11.	**08.12.2021**	***Comunicarea părinte copil*** *https://www.suntparinte.ro/tema-de-discutie/comunicarea-parinte-copil?s=prescolar*
12.	**15.12.2021**	***Curiozitatea.....*** https://www.suntparinte.ro/tema-de-discutie/curiozitatea?s=prescolar
13.	**22.12.2021**	***Ritualuri de seară la copii*** https://www.suntparinte.ro/ritualul-de-seara-la-copii
SEMESTRUL II		
14.	**12.01.2022**	***Poveste teoretică despre furie*** https://www.suntparinte.ro/poveste-terapeutica-pentru-copii-despre-furie
15.	**19.01.2022**	***Responsabilitatea.....*** https://www.suntparinte.ro/tema-de-discutie/responsabilitatea?s=prescolar
16.	**26.01.2022**	***Relații de prietenie știe să lege copilul??*** *https://www.suntparinte.ro/tema-de-discutie/relatii-de-prietenie?s=prescolar*
17.	**02.02.2022**	***Probleme de alimentație??*** *https://www.suntparinte.ro/dezvoltarea-limbajului*

18.	**09.02.2022**	***Impulsivitate.....*** *https://www.suntparinte.ro/tema-de-discutie/impulsivitate?s=prescolar*
19.	**16.02.2022**	***Copilul impulsiv*** https://www.suntparinte.ro/copilul-impulsiv
20.	**23.02.2022**	***Vorbește urât??!!*** https://www.suntparinte.ro/tema-de-discutie/vorbitul-urat?s=prescolar
21.	**02.03.2022**	***Independența la copii*** https://www.suntparinte.ro/independenta-la-copii
22.	**09.03.2022**	***Tulburări de limbaj*** *https://www.suntparinte.ro/tema-de-discutie/tulburari-de-limbaj?s=prescolar*
23.	**16.03.2022**	***Psihologia pozitivă = familie fericită*** *https://www.suntparinte.ro/sase-idei-din-psihologia-pozitiva-care-va-pot-ajuta-sa-fiti-o-familie-fericita*
24.	**23.03.2022**	***Concentrarea atenției*** https://www.suntparinte.ro/tema-de-discutie/concentrarea-atentiei?s=prescolar
25.	**30.03.2022**	***Cum organizăm timpul?*** https://www.suntparinte.ro/tema-de-discutie/cum-organizam-timpul?s=prescolar
26.	**06.04.2022**	***Televizorul?!*** https://www.suntparinte.ro/tema-de-discutie/televizorul?s=prescolar
27.	**10.04.2022**	***Recomandare de film....Inside Out*** https://www.suntparinte.ro/inside-

		out-intors-pe-dos
28.	**04.05.2022**	***Dezordine?!?!*** https://www.suntparinte.ro/tema-de-discutie/dezordine?s=prescolar
29.	**11.05.2022**	***Când prietenii imaginari devin o problemă?*** https://www.suntparinte.ro/tema-de-discutie/prietenii-imaginari?s=prescolar
30.	**18.05.2022**	***Cu sau fără reguli?*** https://www.suntparinte.ro/tema-de-discutie/cu-reguli-sau-fara-reguli?s=prescolar
31.	**25.05.2022**	***Tenerile copilului.....mi-e frică de....*** https://www.suntparinte.ro/tema-de-discutie/mi-e-frica-de?s=prescolar
32.	**08.06.2022**	***E frumos.....dar e greu să fii părinte!*** https://www.suntparinte.ro/ambivalenta-emotionala-la-parinti

Complexitatea problemelor lumii contemporane cere deschidere şi flexibilitate în raporturile din cadrul parteneriatului educaţional. Grădiniţa are şi rolul de a asigura părinţilor asistenţă de specialitate, informându-i asupra etapelor de evoluţie a copiilor şi venind în sprijinul celor ce întâmpină dificultăţi în înţelegerea rolului de părinţi şi în îndeplinirea cu succes a educării copiilor.

Ocaziile de a discuta cu părinţii pentru a găsi împreună soluţii la situaţiile problematice cu care se confruntă copilul preşcolar trebuie căutate chiar şi atunci când ele nu se oferă cu uşurinţă. În general, ele sunt prilejuite de acele momente în care copilul este adus la grădiniţă sau când programul grădiniţei s-a încheiat şi copilul pleacă acasă sau cu prilejul diferitelor evenimente festive care se organizează la nivelul grădiniţei: aniversări, onomastici, festivităţi, lectorate cu părinţii, consultaţii pedagogice etc.

Eficienţa parteneriatului va fi mai evidentă în funcţie de măsura în care cunoaştem mai bine familiile copiilor; cu cât părinţii vor cunoaşte mai bine programul educaţional (temele studiate în fiecare săptămână de către copii, materialele necesare desfăşurării optime a activităţilor de învăţare cu care se vor implica părinţii), cu atât colaborarea dintre educatoare şi părinţi va fi mai strânsă.

Se întâmplă ca unii părinţi (care au avut experienţe negative în timpul propriilor lor ani de şcoală), să se simtă intimidaţi de prezenţa cadrului didactic, iar alţii, (care au fost învăţaţi că educatoarea este specialistă în funcţia pe care o ocupă), nu pun la îndoială deciziile acesteia. Şi educatoarele la rândul lor pot să fi avut experienţe negative.

Parteneriatul grădiniţă-familie se poate realiza şi prin şedinţele cu comitetele de părinţii pe grădiniţă desfăşurate într-un cadru formal. În cadrul acestor întâlniri părinţii trebuie implicaţi în luarea unor decizii menite să asigure securitatea copiilor, igienizarea unităţii, asigurarea unor mijloace menite să asigure un mediu plăcut şi util, propice învăţării etc.

Participarea părinţilor şi a altor rude ale copiilor la *serbări, aniversări, excursii, vizite*, este foarte importantă în desfăşurarea optimă a activităţilor propuse.

Astfel, în cadrul serbărilor, copiii vor fi sprijiniţi de familie (părinţi, bunici, fraţi mai mari, mătuşi, unchi) în învăţarea poeziilor sau a rolului dat de cadrul didactic. Astfel copilul va recita expresiv poezia învăţată, sau va intra frumos în pielea personajului pe care îl interpretează.

Vor deveni mici artişti pe scenă, vor fi îmbrăcaţi corespunzător, vor avea o zi festivă foarte importantă pentru ei, deoarece vor fi doar ei în centrul atenţiei părinţilor.

Ce îşi doreşte cel mai mult un copil de la părinţii lui? Copilul îşi doreşte cel mai mult să câştige pozitiv atenţia părinţilor lui, astfel va şti sigur că este important în viaţa lor şi este iubit de aceştia.

În cadrul organizării unor vizite, excursii, participarea părinţilor este vitală. Siguranţa copiilor în timpul deplasărilor este pe primul loc. Fără părinţi, acest tip de activităţi nu ar fi posibil. Sărbătorirea împreună a unor evenimente din viaţă (aniversări, onomastici) constituie de asemenea momente de cunoaştere reciprocă şi de implicare în actul educativ.

II.4. Strategii de comunicare specifice interacțiunii dintre familie și grădiniță

A. CONSTRUIREA RELAȚIEI DE ÎNCREDERE CU FAMILIA

Încrederea și acceptarea susțin tot ceea ce se petrece în cadrul parteneriatuli părinte-educatoare sau familie-grădiniță-comunitate. Cadrele didactice trebuie să ofere un model părinților, pentru că aceștia să știe cum să acționeze.

De asemenea, „cadrele didactice au nevoie să se familiarizeze cu modelul părinților pentru a facilita modelarea în următoarele domenii: cum percep părinții comportamentul cadrelor didactice cu preșcolarii; cum se

raportează ei ca familie în procesul de educație; cum privesc părinții cadrele didactice în comunitate; cum îndeplinesc rolurile."[15]

Pentru a dezvolta un puternic parteneriat cu familia, cadrelor didactice din grădiniță le sunt recomandate următoarele strategii:

- Stabiliți relații semnificative active cu toate familiile din grupă. Decizia de a stabili relații pozitive cu părinții schimbă perspectiva și fundamentează natura și frecvența interacțiunilor. Preocuparea de a interacționa frecvent cu familia este un indicator al grijii pentru aceasta. Comunicarea frecventă cu familia exprimă dorința educatoarei de a forma un parteneriat.

- Asigurați-vă că primul contact cu familia este pozitiv și are loc devreme. Prima interacțiune cu familia va determina evoluția ulterioară a relației. Construirea încrederii este esențială în perioada formativă a relației. Dacă prima interacțiune cu familia apare ca rezultat al unei

[15] Bonchis, Elena, *Familia si rolul ei în educarea copilului,* Editura Polirom, 2011, Pag. 117

probleme, se va crea o percepție negativă a acesteia despre ceea ce înseamnă mediul educațional al grădiniței.

- Comunicați printr-o varietate de mijloace cu familia. Este important ca pentru stabilirea și menținerea relațiilor cu familia, educatoarea să comunice eficient. Comunicarea față în față este preferabilă, dar dacă această posibilitate nu există, cadrul didactic poate apela la numeroase alte mijloace: telefon, e-mail.

- Împărtășiți micile realizări ale preșcolarului și interacțiunile cu acesta. Prin focalizarea asupra comunicării realizărilor mici dar semnificative, părinților li se va confirma ceea ce știu despre copilul lor și se va întări ideea că educația se centrează asupra dezvoltării individuale. Evidențierea activității copiilor este o modalitate prin care familia va cunoaște activitatea copilului în grădiniță.

- Identificați nevoile individuale ale părinților și comunicați modul în care aceste nevoi pot fi satisfăcute. Nevoile și scopurile părinților se modifică pe măsură ce copilul se dezvoltă; de aceea, preocuparea pentru înțelegerea acestora va crește. Trebuie să acceptăm responsabilitatea de a-i face pe aceștia să fie conștienți și receptivi la

modificările apărute în planurile dezvoltării. Prin intermediul discuțiilor apărute despre achizițiile preșcolarului, educatoarea va informa familia cu privire la scopurile realiste pe care ea trebuie să le aibă în legătură cu copilul și la abilitățile ce se vor dezvolta în viitor. O atenție deosebită se va acorda evaluării nevoilor familiilor care au copii cu dizabilități.

- Ascultați preocupările părinților și răspundeți-le acestora. Educatoarea va răspunde preocupărilor părinților, încercând să le reformuleze dacă acestea nu sunt realiste.

- Solicitați sprijin când aveți nevoie. În grupele de preșcolari, uneori educatoarele informează părinții că vor fi implicați în procesul educativ. Când părinții doresc să se implice nu li se vor da responsabilități percepute de ei ca mai puțin importane. Acestea conduc la ideea că asistența lor nu este semnificativă, că educatoarele nu sunt suficient de origanizate pentru a aprecia util suportul părților.

- Evidențiați ideea că valorizați părinții. „În relațiile cu familia, trebuie să evidențiem inputurile folosite de acesta pentru a stisface nevoile copilului. Părintele poate fi el

însuși educator beneficiind de programe educaționale care să îi ajute să descopere calitățile copiluli. ”[16]

B. CREAREA SUPORTULUI PSIHOLOGIC PENTRU FAMILIA PREȘCOLARULUI

Dreptul familiei de a alege în locul copilui și pentru acesta este recomandat în practica educațională a educației timpurii. Alegerea familiei presupune responsabilitate și capacitatea de a lua decizii în conformitate cu nevoile copilului.

Pentru a preveni scăderea gradului de implicare a părinților în activități de la grădiniță și școala primară, programele educaționale furnizează câteva direcții principale (Kreider, 2002):

-Găzduiți o serie de evenimente speciale înainte de începerea grădiniței

-Utilizați întâlnirile și materialele de rutină pentru a transmite informații despre evoluția copilului, despre școală și învățători, despre înscrierea copilului la școală.

[16] Bonchis, Elena, *Familia si rolul ei în educarea copilului,* Editura Polirom, 2011, Pag. 119

-Creați portofolii, jurnale sau alte materiale concrete ale activității copiilor, pentru a evidenția punctele forte și punctele slabe ale copilului;

-Încurajați crearea unor rețele de comunicare între părinți, mai ales între cei care au copii de aceeași vârstă și care vor merge la aceeași școală sau care au mai trăit aeastă experiență.

-Personalizați școala și învățătorul, oferind informații despre stilul învățătorului sau despre școala la care vor fi înscriși preșcolarii.

- Oferiți asigurări părinților în privința abilităților de parenting și despre efectele pe care anxietățile lor le pot avea în privința adaptării copilului la școală.

Murray (2007) a recomandat câteva direcții de acțiune pentru a susține alegerea familiei:

-atribuiți familiei rolul de expert care cunoaște copilul și sistemul familial;

-evidențiați punctele forte ale familiei;

-susțineți nevoia de autonomie a familiei;

-încurajați și acordați familiei suficient timp pentru a participa la toate etapele procesului de luare de decizii;

-cercetați identificați si împărtășiți toate opțiunile posibile;

-prezentați familiei informația onest și neutru;

-implicați familia în discuții și folosiți ascultarea activă;

-respectați dreptul familiei de a alege;

- renunțați la valorile și judecățile dumneavoastră în calitate de profesionist;

-acordați suficient timp familiei pentru a procesa informația;

-respectați viziunea pe care familia o are despre copil;

-focalzați-vă pe așteptările familiei și nu pe așteptările profesionale;

-construiți o echipă în care familia este văzută ca un participant egal;

-facilitați familiei împlinirea așteptărilor dezirabile;

- respectați situația în care unii părinți pot anticipa evoluția pe termen lung a copilului, iar unii nu pot realiza acest lucru.

În privința factorilor implicați în adaptarea copilului la viața școlară, aceștia trebuie să fie cunoscuți de educatoare și părinți, pentru a se evita dificultățile aferente „șocului școlarizării". Din perspectiva bioecologică, se poate vorbi de o mulțime de factori: factori de comunitate, factori ce țin de comunitate, factori de natură familială și factori ce sunt legați de copil.

Perioada preșcolară presupune luarea în considerare a influenței tuturor factorilor amintiți anterior asupra procesului de adaptare asupra copilului. Adaptarea școlară este un predictor important asupra procesului școlar. Experiențele copilului anterioare începerii școlii reprezintă un factor care are un rol important în adaptare. Copilul intră în școală cu o serie de experiențe acumulate din mediul familial și cel al grădiniței. Osborn, Butler și Howes au reliefat că preșcolarii care frecventează grădinița obțin performanțe mai bune la testele de maturitate școlară, comparativ cu cei care nu beneficiază de asemenea

oportunități. Instituțiile educative frecventate înainte de începutul școlii au efecte benefice asupra comportamentelor copilului, efecte care se mențin chiar și după trei ani de la finalizarea programelor acestor medii educaționale.

Frecventarea grădiniței își pune amprenta în mod special asupra abilităților cognitive, implicate în învățarea scrisului, cititului și a matematicii. Studiile longitudinale efectuate în Australia au sugerat că experiențele preșcolarilor în instituții furnizoare de educație formală au un impact pozitiv asupra adaptării la solicitările vieții școlare, comparativ cu instituțiile de educație informală. (Bowes, 2009).

Atitudinea copilului față de școală este importantă pentru adaptarea sa și pentru o stare socioemoțională echilibrată. Copiii care au o percepție pozitivă despre școală vor avea performanțe școlare mai bune din punct de vedere social decât cei care percep școala într-un mod negativ. Calitatea relațiilor dintre cadrul didactic și copil, experiențele cu ceilalți preșcolari și atitudinea familiei față de procesul de învățare reprezintă factori care influențează percepția copilului față de școală.

Relațiile pozitive cu educatoarele au implicații benefice aupra dezvoltării psihice a preșcolarilor, fiind asociate cu: sentimente pozitive față de școală, mai puține probleme comportamentale, interacțiuni mai puțin agresive cu ceilalți preșcolari, abilități sociale și deprinderi de muncă mai bune, în domeniul limbajului, matematicii și artelor.

Pregătirea copilului pentru școală implică o serie de activități inițiate de grădiniță sau de școală. În această perioadă copiii se pot confrunta cu noi solicitări: se familiarizează cu așteptările și pretențiile învățătorilor, sunt acceptați în noul grup de covârstnici. Pregătirea nu este lipsită de dificultăți. Depășirea acestor provocări poate oferi încredere copilului și familiei; ea depinde de organizarea unor activități de sensibilizare atât a copiilor, cât și a părinților încă din perioada grădiniței. Grădinița furnizează copiilor posibilitatea de a obține informații despre școală și implicit, activitatea de învățare. Aceste oportunități vor permite formarea unor abilități de comunicare, cooperare, responsabilitate, autocontrol, respect față de sine și față de alții, de respectare a regulilor grupului și de menținere a interesului pentru aceștia. Cercetările demonstrează

influența negativă a problemelor sociale, emoționale și reglatorii asupra experiențelor școlare.

Preșcolarii care manifestă probleme în ariile amintite vor întâmpina dificultăți în clasă; la rândul lor, acestea vor afecta abilitatea de a dezvolta relații normale cu ceilați copii și de a adopta o atitudine adecvată față de învățare. În consecință, acești copii vor fi mai puțin pregătiți din punct de vedere social și academic pentru școală.

II.5 Blocaje și dificultăți În crearea parteneriatului

Înt-un parteneriat, esențial este feed-back-ul. Cine nu răspunde în parteneriat, nu-și asumă roluri, nici nu beneficiază de un status. Educatoarea face sugestii și exerciții de intercunoaștere cu părinții, dar trebuie să le pună în vedere faptul că fiecare copil este o sumă de nevoi și aspirații pentru care cineva trebuie să muncească în interdependență cu ceilalți factori educaționali: educatori, părinți, personalul grădiniței, comunitate.

Dacă o familie se sustrage solicitărilor de participare la activitățile grupei, fiecare din ceilalți părinți, personal și copii , ar trebui să muncească mai mult pentru devenirea fiecărui copil din grupă. Acest aspect trebuie bine cunoscut de părinți, pentru a ști că în devenirea copiilor lor în grupul educațional, nu pot fi niște dezertori permanenți.

Într-un parteneriat, accentul vine pe participare, pe ,,funcția complementară a valorilor în educație,, nu pe ierarhii . Președintele comitetului de părinți mediază interacțiuni alături de educatori, nu impunand, ci solicitand cooperarea: ,,Te rog frumos!”, este mult mai convingător decât ,,Trebuie să facem!,,

Societatea contemporană suferă un derapaj axiologic în care părinții caută să asigure material cât mai mult viața copiilor, ignorând timpul pe care ar trebui să-l petreacă cu copiii pentru educație și suport afectiv. Trăim într-o lume in care adulții doresc să le facă viața atât de ușoară copiilor lor încât îi privează de dreptul și obligația de a-i învăța să-și aibe singuri grijă de ei, să facă o autoanaliză a secventelor de comportament pe care trebuie să și le însușească de când intră în casă după ce vin de la școală si până pleacă a doua zi

la școală astfel încât acești copii să devină arhitecții propriei imagini de sine și a unei personalități independente.

De asemenea, problemele societății contemporane au făcut ca multe din sentimentele cu valoare civică: respect, solidaritate,recunoștință, compasiune, patriotism să decadă sau să fie aproape uitate spre a face loc egoismului și afirmării de sine. Este momentul să punem din nou bazele unei competiții bazate pe principii morale, atitudini civie constructive, solidaritate de grup și socială pozitivă, iar aceste deziderate se pot realiza pregătind copiii pentru maturizare in exerciții constructive in triada educațională profesor-elev-părinte.

CONCLUZII

Prezenta lucrare își dorește să descopere și să analizeze relația stabilită între grădiniță și familie. Rolul esențial al grădiniței și al familiei este acela de oferi bunăstare copilului. Acest lucru este posibil doar prin încheierea unui parteneriat între grădiniță și familie, prin stabilirea unor activități și metode prin care părinții să fie atrași și să își dorească participarea la acestea. Atât cadrul didactic cât și părinții trebuie să fie conștienți de rolul pe care îl au în formarea tinerei generații și că numai împreună pot obține rezultate satisfăcătoare.

Cadrul didactic are rolul de a organiza ședințe de consiliere cu părinții, de a-i informa permanent pe aceștia în legătură cu progresul, regresul sau stagnarea copiilor, de a identifica anumite cauze care au determinat această schimbare a copilului, iar părintele are rolul de a informa permanent educatoarea în legătură cu schimbările care s-au produs în viața copilului și chiar în familie, aceste detalii fiind foarte importante pentru parcursul său. Părintele trebuie să știe că educatoarea este o persoană care deține

anumite informații, are o anumită pregătire și că preșcolarul este pe mâini bune. Toate datele despre copil

Grădiniţa şi familia sunt doi factori importanţi, care împreună reprezintă piatra de temelie a educaţiei preşcolare, iar între aceştia şi mediul social, se află copilul, obiect şi subiect al educaţiei.

Propunem asigurarea continuităţii parteneriatului, în termenii descrişi pe parcursul lucrării (însoţiţi de respect faţă de fiinţa umană şi de unicitatea ei), şi mai departe pe tot parcursul școlarității.

BIBLIOGRAFIE

1. Agabrian,M. (2007). *Școala, Familia, Comunitatea*. București: Editura Institutul European

2. Anghel, P.(2003). *Stiluri şi metode de comunicare*. București: Editura Aramis.

3. Antonesei, L. (2002). *O introducere în pedagogie. Dimensiunile axiologice şi*

transdisciplinare ale educaţiei. Iași: Editura Polirom.

4. Avram, E. (2009). *Psihologia personalității: arhitectură și dimensiuni.* București: Editura Universitară.

5. Băran Pescaru, A. (2004). *Parteneriat în educaţie: familie – şcoală – comunitate.* București; Editura Aramis Print.

6. Băran Pescaru, A. (2004). *Familia azi. O perspectivă sociopedagogică*. București;Editura Aramis.

7. Boca, C., Nicolae, I., Scrieru, A. (2009). *Împreună pentru copii: grădinița și comunitatea*. București: Editura Millenium Design Grup

8. Bonchiș, E.,(2011). *Familia și rolul ei în educarea copilului.* București: Editura Polirom,

9. Bulc, M., Driha, O.(2013), *Elemente de didactică preșcolară aplicată*, Cluj-napoca:Editura Mega,

10. Bunescu, G.(1997). *Educația părinților. Strategii și programe.* București: Editura Didactică și Pedagogică

11. Butnaru, S.(2016). *Parteneriatul cu familia în educația timpurie, apud Național Clearinghouse on*

Families and Youth (NCFY, 1996), în Educația timpurie. Probleme și soluții, coord. Liliana Stan. București: Editura Polirom.

12. Ciolan, L. E.(2006). *Dezvoltarea educației timpurii. Aplicații privind mamagementul proiectelor*. București: Editura Universității.

13. Chelcea, S. (2004). *Metodologia cercetării sociologice. Metode cantitative și calitative*.

(ed. a 2-a rev.). București: Editura Economică.

14. Dolean, I., Dolean, D. (2009). *Meseria de părinte*. București: Editura Aramis.

15. Dragu, Anca. (coord.), Popovici, V. şi Enache, R.(2009). *Consilierea școlară între provocări și paradigme: lucrările prezentate la prima ediție a Conferinței Naționale a Psihologilor Școlari: Constanța, 5-6 iunie 2009.* Constanța: Editura NewLine

16. Dumitrana, Magdalena.(2000). *Copilul, familia şi grădiniţa.* București: Editura Compania

17. Dumitrescu, M.(2000). *Copilul, familia și grădinița*. București:Editura Compania

18. Farca, S. (2010). *„Acasă" la grădiniță!.* București*:* Editura Cartea Universitară

19. Gherguț, A. (2007). *Management general și strategic în educație. Ghid practic,* București: Editura Polirom.

20. Gretchen,G.P., Brent, R.C. (2015). *Intervenții bazate pe colaborarea școală-familie*. București: Editura Asociația de Stiințe Cognitive din România.

21. Holdevici, I., Neacșu, V.(2006). *Consiliere*

psihologică şi psihoterapie în situațiile de criză. București: Editura Dual Tech.

22. Ionescu, M., Negreanu, E. (2006). *Educaţia în familie. Repere şi practici actuale*. București: Editura Cartea Universitară.

23. Ionescu, G. (1990). *Psihoterapie.* București: Editura Științifică

24. Mateiaş, Alexandra. (2003). *Copiii preşcolari, educatoarele şi părinţii, Ghid de parteneriat şi consiliere*. București: Editura Didactică şi Pedagogică.

25. Opran, C. G. (2013). *Managementul proiectelor*. Universitatea Politehnică. București:Editura Comunicare.ro.

26. Pedler, E. (2001). *Sociologia comunicării*. București: Editura Cartea Românească.

27. Păun, E., Iucu, R. (2002). *Educația preșcolară în România*. Iași:Editura Polirom.

28. Pânișoară, I. O.(2010). *Comunicarea eficientă*. București:Editura Polirom.

29. Piaget, J.(1965). *Psihologia inteligenței*, București: E.D.P.

30. Piaget, J. (1980). *Judecata morală la copil*. București: E.D.P.

31. Răduț-Taciu, R.; Bocoș, M. D.; Chiș, O. (coordonatoare). (2015). *Tratat de management educațional pentru învățământul primar și preșcolar*, Pitești: Editura Paralela 45.

32. Robu, M. (2008). *Empatia în educație. Necesități în pedagogia modernă*. București: Editura Didactic Publishing Home
33. Stan, L. (2016). *Dezvoltarea copilului și educația timpurie*. București: Editura Polirom
34. Șchiopu, U. (1967). *Psihologia Copilului,* București: E.D.P
35. Șoitu, L,(1997). *Pedagogia comunicării,* București: E.D.P
36. Țibu, S., Goia, D. (2014).*Parteneriatul școală-familie-comunitate*. București: Editura Universitară
37. Verza, E. (1978). *Omul, jocul și distracția.* București:Editura Științifică și Enciclopedică.
38. Verza, E., Verza F.(1994). *Psihologia vârstelor*. București: Editura Pro Humanitate.
39. Verza, E.(1973). *Conduita verbală a școlarilor mici*. București: E.D.P
40. Vrăsmaș, E., Panc, I., Almășan, B. (2015). *Educație și consiliere. București:* Editura Universitară.
41. Vrăsmaș, E. (1999). *Educația copilului preșcolar.* București: Editura Alternative.
42. Vrăsmaș, E. (2003). *Consilierea și educația părinților*. București: Editura Aramis.
43. Zazzo, R. (1970). *Educația copilului de la doi la șase ani, în psihologia copilului de la naștere la adolescență*. București: Redacția lui M. Dedesse.
44. Zlate, M. (2001). *Psihologia mecanismelor cognitive*. Iași: Editura Polirom.

CUPRINS

ARGUMENT 3

CAPITOLUL I.PARTENERIATUL EDUCAȚIONAL.....8

I.1.Parteneriatul grădiniță- familie din perspectiva adaptării școlare 8

I.2. Perspective teoretice privind parteneriatul educațional grădiniță-familie-comunitate 14

I.3. Familia –instanță de socializare primară 30

I. 4. Grădinița - instanță de socializare secundară.....47

I. 5. Comunitatea educațională- deschiderea socială a instituției educaționale.....53

I.6. Rolurile educative parentale 56

CAPITOLUL II. STRATEGII DE OPTIMIZARE A PARTENERIATULUI GRĂDINIȚĂ-FAMILIE 67

II.1. Proiectele și programele educaționale - instrumente de dezvoltare a parteneriatului.....67

II.2. Educația părinților 76

II.4. Strategii de comunicare specifice interacțiunii dintre familie și grădiniță 87

II.5 Blocaje și dificultăți în crearea parteneriatului 97

CONCLUZII 100

BIBLIOGRAFIE 102

Editura MINI PRINT

ISBN: 978-630-6637-18-8

BUZĂU, 2024